

کمیسیون ملی
یونسکو-ایران
دفتر منطقه‌ای
یونسکو-تهران

گزارش نهایی

کارگاه یادگیری مادام‌العمر در ایران: چالش‌ها، دستاوردها و چشم‌انداز آینده

تهران، ۲۱ مهرماه ۱۳۹۲

کمیسیون ملی یونسکو-بخش آموزش

آذرماه ۱۳۹۲

عنوان: گزارش نهایی کارگاه یادگیری مادام العمر در ایران: چالش ها، دستاوردها و چشم انداز آینده، تهران، ۲۱ مهرماه ۱۳۹۲

ناظر علمی: دکتر محدثه محب حسینی

تهیه و تنظیم: پیمان پورهادی

سازمان: کمیسیون ملی یونسکو در ایران (بخش آموزش)

تاریخ انتشار: آذرماه ۱۳۹۲

بِه نام خداوند جان و خرد

فهرست مطالب

مقدمه ۶

گزارش جلسات

الف: جلسه افتتاحیه ۸

ب: معرفی برنامه و توضیحات کلیدی ۱۰

ج: جلسات کاری

بخش اول: دیدگاه های اعضای کمیته علمی در مورد وضعیت یادگیری مادام العمر

در کشور: چالش ها و دستاوردها

جایگاه یادگیری مادام العمر در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و برنامه درسی ملی ۱۲

ارزیابی جایگاه یادگیری مادام العمر در برنامه پنجم توسعه کشور ۱۳

ضرورت شبکه سازی در یادگیری مادام العمر در کشور ۱۴

آسیب شناسی آموزش های رسمی پیش از آموزش عالی در جهت گیری به سوی پرورش ۱۵

یادگیرندگان مادام العمر

توسعه یادگیری مادام العمر در محیط کار ۱۶

ارزیابی نظام صلاحیت حرفه ای در ارتباط با یادگیری مادام العمر در ایران ۱۷

بخش دوم: گزارش سازمان ها و نهادها در زمینه یادگیری مادام العمر

جلسه اول: یادگیری مادام العمر در نهادهای متولی آموزش کشور

وزارت آموزش و پرورش ۱۹

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ۲۶

کرسی یونسکو در زمینه آموزش سلامت ۲۷

جلسه دوم: یادگیری مادام العمر در نهادهای متولی اشتغال کشور

سازمان آموزش فنی و حرفه ای ۲۸

جلسه سوم: یادگیری مادام العمر و فناوری اطلاعات در ایران

سازمان فناوری اطلاعات ایران ۲۸

جلسه چهارم: یادگیری مادام العمر و رسانه ها

امور مطبوعاتی و اطلاع رسانی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ۳۱

جلسه پنجم: یادگیری مادام العمر در انجمن های علمی - تخصصی و نهادهای مربوط به گروه ها

و موضوعات در اولویت

انجمن های علمی ایران ۳۱

مرکز امور زنان و خانواده نهاد ریاست جمهوری ۳۲

پژوهشکده سوانح طبیعی ۳۳

د: جلسه اختتامیه

جمع بندی مباحث و توصیه ها ۳۴

ضمائم

ضمیمه ۱: بروشور کارگاه ۳۸

ضمیمه ۲: برنامه کار کارگاه ۴۱

ضمیمه ۳: فهرست اعضای کمیته علمی کارگاه ۴۴

ضمیمه ۴: فهرست شرکت کنندگان در کارگاه ۴۵

مقدمه

فراهم ساختن فرصت های یادگیری برای همه در سراسر زندگی، انطباق فرآیندهای یادگیری در نظام های آموزش رسمی، غیر رسمی و آزاد، که ضرورت آن بر اساس پیشرفت های فناوری بر همگان آشکار شده است، در زمره پیش شرط ها و اقدامات جوامع برای ایجاد و تحقق جوامع دانش بنیاد است. مفهوم یادگیری مادام العمر که از چند دهه گذشته مطرح شده است، همه کشورهای جهان را برای سازماندهی مجدد ساختارهای آموزشی به منظور درگیر سازی شهروندان در فرآیند یادگیری، فرا می خواند. یک جامعه فعال یادگیرنده، فرهنگ یادگیری را با بررسی نیازهای یادگیری شهروندان و فراهم کردن فرصت هایی برای پاسخ به آن ها پرورش می دهد. ترویج این فرهنگ به عنوان یکی از اصول کلیدی بازسازی نظام های آموزشی و علمی به شمار می رود که نه تنها نظام آموزشی، بلکه ساختار کلان نظام اجتماعی را نیز در بر می گیرد.

یونسکو به عنوان نهاد آموزشی، علمی و فرهنگی ملل متحد، متولی فراهم ساختن زمینه های لازم برای ایجاد جوامع یادگیرنده و دانش مدار و ظرفیت سازی جهت برابر سازی فرصتهای آموزشی برای همه اقشار اجتماعی، در کشورهای عضو است. کمیسیون ملی یونسکو در ایران که نهاد اصلی اجرای فعالیت های یونسکو در ایران است، با همکاری سازمان آموزش فنی و حرفه ای که متولی آموزش های غیر رسمی و مهارتی در کشور است، دومین کارگاه یادگیری مادام العمر را تحت عنوان "یادگیری مادام العمر در ایران: چالش ها، دستاوردها و چشم انداز آینده" در تاریخ ۲۱ مهر ماه ۱۳۹۲ در سازمان آموزش فنی و حرفه ای در تهران، برگزار کرد.

اهداف این کارگاه که در چارچوب طرح ظرفیت سازی جمهوری اسلامی ایران در زمینه یادگیری مادام العمر و نیز پیگیری دستاوردهای کارگاه اول یادگیری مادام العمر (۲۳ تا ۲۶ بهمن ماه ۱۳۹۱) برگزار شد، شامل موارد زیر بود: تقویت ظرفیت سیاست گذاران ارشد و پژوهشگران عرصه سیاست گذاری آموزشی در سطح ملی به منظور تدوین و اجرای سیاست ها و راهبردهای نوآورانه برای تقویت نظام یادگیری مادام العمر، مستند سازی دستاوردهای کارگاه اول، و امکان سنجی ایجاد یک دبیرخانه ملی دائمی برای ارتقای یادگیری مادام العمر در ایران.

برای تدارک این کارگاه، دو جلسه کمیته علمی با مشارکت متخصصان مرجع ملی در زمینه یادگیری مادام العمر در محل کمیسیون ملی یونسکو در ایران برگزار شد. در این جلسات، تصمیم گیری شد که کارگاه به شیوه تعاملی و مشارکتی سازمان یابد تا بتواند با تشکیل جلسات بحث و تبادل نظر به نتایج زیر دست یابد: تقویت همکاری بین بخشی و بین رشته ای در زمینه یادگیری مادام العمر، شناخت برنامه های آینده دستگاه های اجرایی با توجه به ابعاد یادگیری مادام العمر و محورهای برنامه های قابل پیش بینی (با توجه به اسناد قانونی بالادستی، وضعیت موجود دستگاه، منابع و ظرفیت های درونی آن)، امکان سنجی ایجاد یک شبکه ملی و پایگاه اطلاعاتی در زمینه یادگیری مادام العمر، امکان سنجی تدوین یک سند راهبردی جامع در زمینه یادگیری مادام العمر، تهیه گزارشی مستند از سیاست ها، راهبردها و

طرح‌های اجرایی نهادهای ذیربط در زمینه یادگیری مادام‌العمر و تدوین توصیه‌های مربوط به ارتقای یادگیری مادام‌العمر در ایران، جهت ارائه به نهادهای سیاست‌گذاری و اجرایی.

کارگاه فوق با شرکت ۳۵ نفر از نمایندگان سازمان‌ها و نهادهای متولی آموزش شامل: سیاست‌گذاران، مدیران ارشد، پژوهشگران و کارشناسانی از وزارت‌های آموزش و پرورش، علوم، تحقیقات و فناوری، بهداشت، کار و امور اجتماعی، مرکز امور زنان نهاد ریاست جمهوری، انجمن‌های علمی ایران و خبرنگاران و روزنامه‌نگاران برگزار شد. این کارگاه شامل مراسم افتتاحیه، جلسه معرفی برنامه و توضیحات کلیدی و دو بخش کاری و تخصصی بود که در بخش اول جلسات کاری، اعضای کمیته علمی دیدگاه‌های خود در مورد وضعیت یادگیری مادام‌العمر در کشور: چالش‌ها، دستاوردها و چشم‌انداز آینده را مطرح کردند. بخش دوم، متمرکز بر ارائه گزارش سازمان‌ها و نهادهای در زمینه یادگیری مادام‌العمر بود که در پنج جلسه کاری به شرح زیر تفکیک شده بود: یادگیری مادام‌العمر در نهادهای متولی آموزش کشور، یادگیری مادام‌العمر در نهادهای متولی اشتغال کشور، یادگیری مادام‌العمر و فناوری اطلاعات در ایران، یادگیری مادام‌العمر و رسانه‌ها، یادگیری مادام‌العمر در انجمن‌های علمی تخصصی و نهادهای مربوط به گروه‌ها و موضوعات در اولویت. نمایندگان نهادهای مختلف در این بخش، چالش‌ها، دستاوردها و چشم‌انداز آینده نهادهای خود در زمینه یادگیری مادام‌العمر را ارائه کردند.

در جلسه اختتامیه کارگاه، جمع‌بندی و توصیه‌های کارگاه تحت عنوان "توصیه‌های تهران در زمینه ظرفیت‌سازی و ارتقای یادگیری مادام‌العمر در ایران" در هشت مقوله: سیاست‌گذاری، بودجه و تامین اعتبار، اعتبار سنجی و ارزش‌گذاری، تشکیل ساختارهای نهادی، ICT و یادگیری مادام‌العمر، اطلاع‌رسانی و جلب مشارکت اجتماعی، یادگیری مادام‌العمر و اقشار و گروه‌های ویژه و همکاری‌های بین‌بخشی و نهادی قرائت شد که مورد تأیید شرکت‌کنندگان و اعضای کمیته علمی قرار گرفت و قرار شد توصیه‌های فوق جهت اقدام در سیاست‌گذاری‌های آینده، به نهادهای ذیربط از جمله وزارت‌های متولی آموزش‌های رسمی و غیر رسمی کشور و سازمان یونسکو منعکس شود.

در خاتمه، لازم است از همکاری‌های موثر و ارزشمندی که موسسه یادگیری مادام‌العمر یونسکو در آلمان، دفتر منطقه‌ای یونسکو در تهران، سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای (به ویژه معاونت پژوهش و برنامه‌ریزی)، وزارت آموزش و پرورش، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، و وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و اعضای کمیته علمی در برگزاری کارگاه به عمل آوردند، تشکر و قدردانی شود.

امید است که گزارش حاضر بتواند گامی موثر در ظرفیت‌سازی یادگیری مادام‌العمر و ارتقای سیاست‌های جامع و پایدار در این خصوص در نهادهای متولی آموزش کشور، در راستای ایجاد و تحقق جوامع یادگیرنده باشد.

گزارش جلسات

الف: جلسه افتتاحیه

مراسم افتتاحیه کارگاه با تلاوت آیاتی چند از کلام الله مجید و پخش سرود جمهوری اسلامی ایران، آغاز شد. در این مراسم، ابتدا آقای دکتر کوروش پرند، معاون وزیر و رئیس سازمان آموزش فنی و حرفه ای، سخنرانی کرد. وی ضمن بیان اینکه شرایط متحول دنیای امروز، یادگیری مداوم را اجتناب ناپذیر کرده است، به تبیین نظری یادگیری مادام العمر پرداخت و اظهار داشت: "یادگیری مادام العمر شامل یادگیری رسمی، غیررسمی، و آزاد است و در پی آن است تا برای هماهنگی بیشتر با انواع چالش های پیش رو، به افراد کمک کند تا مهارت هایی کسب کنند یا دانسته های خود را ارتقاء دهند؛ از این رو آموزش های غیررسمی مهارتی یکی از انواع آموزش های اجتناب ناپذیر در آموزش مادام العمر است." وی در ادامه به موضوع صلاحیت حرفه ای به عنوان ابزاری برای سنجش مداوم قابلیت ها و مهارت های فردی اشاره کرد و آن را در فرآیند یادگیری مادام العمر بسیار موثر خواند. آقای دکتر پرند، سپس فعالیت های سازمان آموزش فنی و حرفه ای را در زمینه توانمندسازی اقشار مختلف برشمرد و پیشنهاد کرد که سازمان آموزش فنی و حرفه ای با تشکیل دبیرخانه یادگیری مادام العمر با مشارکت یونسکو، موضوع آموزش مادام العمر را به صورت هدفمند در دو سطح ملی و منطقه ای دنبال کند و بر این اساس، جایگاه آموزش های غیررسمی و سهم آن در تدوین و اجرای سند راهبردی جامع ملی در زمینه یادگیری مادام العمر، مشخص شود.

آقای دکتر محمدرضا سعیدآبادی، دبیرکل کمیسیون ملی یونسکو، دومین سخنران این بخش بود. وی در ابتدا اظهار داشت: "یادگیری مادام العمر بر اساس چهار رکن شکل گرفته است که هر یک از آنها به ترتیب با چهار نظام منطبق است که عبارتند از: یادگیری برای دانستن (نظام آموزشی)، یادگیری برای چگونه انجام دادن (نظام مهارتی)، یادگیری برای چگونه بودن (نظام باورها و ارزش ها)، و یادگیری برای همزیستی با دیگران (نظام مناسبات اجتماعی)." آقای دکتر سعیدآبادی در ادامه به شرایط لازم برای دستیابی به یک نظام یادگیری مادام العمر اشاره کرد و اظهار داشت: "یادگیری مادام العمر یک نیاز است و لازمه آن، توجه به مسائل زیر است:

۱- بازسازی نظام آموزشی. این امر باید مد نظر دولت و نهادهای قانونگذار قرار گیرد و تشکیل دبیرخانه یادگیری مادام العمر می تواند این ظرفیت را در کشور فراهم سازد؛

۲- برنامه ریزی با توجه به شرایط بومی و بر اساس فرهنگ، اعتقادات دینی و ارزشی؛

۳- به کارگیری یک رویکرد بخشی و بین بخشی؛

۴- اتخاذ یک رویکرد و توجه ویژه به گروه های درحاشیه آموزش از جمله کودکان کار؛

۵- تدوین یک سازوکار اجرائی برای به رسمیت شناختن اشکال مختلف یادگیری ، و ارزیابی و اعتبارسنجی نتایج اشکال مختلف یادگیری مادام العمر؛

۶- استفاده از بخش خصوصی با تاکید بر جلب مشارکت آن در ظرفیت سازی؛

۷- تبادل تجربیات و اطلاعات در سطوح منطقه ای و بین المللی."

آقای هیراناند پورکت^۱، رئیس دفتر منطقه ای یونسکو در تهران، آخرین سخنران این بخش بود. وی در ابتدا ضمن تشکر از برگزارکنندگان کارگاه اظهار داشت: "یادگیری مادام العمر یکی از اولویت های کشورهای عضو سازمان یونسکو برای ارتقای حق آموزش است. در این راستا، موسسه یادگیری مادام العمر یونسکو به کشورهای عضو کمک می کند تا سیاست های آموزشی خود را در زمینه سوادآموزی، آموزش های آزاد، و آموزش بزرگسالان بر اساس توجه به یادگیری مادام العمر، اصلاح نمایند. در عین حال با ایجاد چارچوب ها، رهنمودها و ابزارهای هنجاری، از طریق اصلاح برنامه های درسی، مواد آموزشی و تعلیم کارکنان آموزشی، و توسعه سازوکارهای نظارت و ارزیابی، کیفیت یادگیری بزرگسالان را افزایش می دهد". آقای پورکت در ادامه افزود: "در جوامع و اقتصادهای دانش بنیان، چشم انداز و امنیت آینده، صلح، و یکپارچگی اجتماعی در مراقبت از محیط زیست، به دسترسی مردم به دانش و ظرفیت آن ها در انتخاب های آگاهانه بستگی دارد. مردم به طور روزافزون نیازمند سازگاری با تغییرات در حال سرعت و یافتن راه حل های پایدار در مواجهه با مشکلات متعددی و هدف یادگیری مادام العمر، یادگیری فراگیر، توسعه فردی و درعین حال رقابت سالم و استخدام افراد است."

ب: معرفی برنامه و توضیحات کلیدی

دومین جلسه کارگاه، به معرفی برنامه و توضیحات کلیدی اختصاص یافت. در این بخش خانم دکتر محب حسینی، مدیر بخش آموزش کمیسیون ملی یونسکو و هماهنگ کننده ملی طرح ظرفیت سازی ج.ا. ایران در زمینه یادگیری مادام العمر، به سخنرانی پرداخت. وی در سخنرانی خود تحت عنوان معرفی اهداف، محورها و برنامه کارگاه در چارچوب اجرای طرح ظرفیت سازی جمهوری اسلامی ایران در زمینه یادگیری مادام العمر با همکاری موسسه یادگیری مادام العمر یونسکو، ابتدا به رسالت یونسکو در زمینه آموزش به ویژه آموزش کیفی و مادام العمر اشاره کرد و سپس اولویت ها و محورهای عمل برنامه آموزش در راهبرد میان مدت هشت ساله (۲۰۲۱-۲۰۱۴) و برنامه و بودجه چهار ساله را به شرح زیر برشمرد:

"راهبرد میان مدت هشت ساله یونسکو در زمینه آموزش بر اساس سه محور شکل گرفته است که عبارتند از:

۱- توسعه نظام های آموزشی برای ایجاد فرصت های یادگیری مادام العمر کیفی برای همه؛

۲- توانمندسازی فراگیران برای تبدیل به شهروندان جهانی خلاق و پاسخگو؛

۳- شکل دهی دستورکار آینده آموزش.

راهبرد هشت ساله به دو برنامه چهار ساله تقسیم شده است که محورهای عمل برنامه آموزش یونسکو برای دوره چهار ساله (۲۰۱۷-۲۰۱۴) را تشکیل می دهند. اهم اقداماتی که برای دول عضو در اجرای این محورهای عمل پیش بینی شده است، عبارتند از:

۱- تقویت ظرفیت های ملی جهت توسعه و اجرای سیاست ها و طرح ها در چارچوب یادگیری مادام العمر؛

۲- تقویت ظرفیت های ملی جهت گسترش و اجرای سیاست ها و راهبردهای مربوط به معلمان به منظور افزایش کیفیت آموزش و ارتقای تساوی دسترسی دختران و پسران به آموزش؛

۳- تقویت ظرفیت های ملی برنامه های سوادآموزی و کیفی و مداوم و آموزش فنی و حرفه ای را در نظر دارند؛

۴- توسعه سیاست های آموزش عالی مبتنی بر داده های واقعی برای پاسخگویی به چالش های مربوط به تساوی، کیفیت، گسترش و مبادله، توسط دولت های عضو؛

۵- نظارت بر اجرای حق آموزش و پیشرفت به سوی تحقق اهداف بین المللی آموزش و گفتگو برای سیاستگذاری بر اساس شواهد موجود؛

۶- تقویت ظرفیت های کشورهای عضو در زمینه ادغام برنامه آموزش برای توسعه پایدار در آموزش و یادگیری، و تحکیم جایگاه آموزش برای توسعه پایدار در دستورکار سیاستگذاری بین المللی."

خانم دکتر محب حسینی سپس به طرح ظرفیت سازی ج.ا. ایران در زمینه یادگیری مادام العمر اشاره کرد و اظهار داشت: "این طرح دارای اهداف کلانی است که از آنجمله می توان: توسعه و ترویج یادگیری مادام العمر در کشور، تشکیل کارگروه ویژه و کمیته ملی در زمینه یادگیری مادام العمر، تدوین سند راهبردی جامع ملی در زمینه یادگیری مادام العمر، و مستند سازی اطلاعات و تجارب ملی در زمینه یادگیری مادام العمر را برشمرد. پیش بینی شده است این طرح در پنج مرحله اجرا شود که عبارتند از:

۱- مطالعه مقدماتی در زمینه وضعیت یادگیری مادام العمر در ج.ا. ایران؛

۲- شناخت ساختارها، مفاهیم و نظام های جدید در زمینه یادگیری مادام العمر؛

۳- اطلاع رسانی؛

۴- مستندسازی اطلاعات مربوط به یادگیری مادام العمر در کشور؛

۵- راه اندازی ساختارهای نهادی مادام العمر در کشور."

مدیر بخش آموزش کمیسیون ملی یونسکو در خاتمه به بیان اهداف، نتایج مورد انتظار و محورهای کار کارگاه جاری پرداخت.

ج) جلسات کاری:

بخش اول: دیدگاه های اعضای کمیته علمی در مورد وضعیت یادگیری مادام العمر در کشور : چالش ها و دستاوردها

مدیر جلسه: آقای دکتر مهرعلیزاده، استاد دانشگاه شهیدچمران اهواز و معاون پژوهش و برنامه ریزی سازمان آموزش فنی و حرفه ای

جایگاه یادگیری مادام العمر در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و برنامه درسی ملی

آقای مهندس نوید، دبیرکل شورای عالی آموزش و پرورش، اولین سخنران این بخش بود. وی در سخنرانی خود تحت عنوان جایگاه یادگیری مادام العمر در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و برنامه درسی ملی، در ابتدا به اسناد فرادستی در زمینه آموزش نظیر: نقشه جامع علمی کشور، سیاست های کلی ایجاد تحول در نظام آموزش و پرورش، قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه، سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، و برنامه درسی ملی اشاره کرد و افزود: "در تمامی این اسناد، بحث آموزش مادام العمر مطرح شده است. در سند نقشه جامع علمی کشور دو نکته چالش برانگیز وجود دارد که لازم است در ایجاد و تنظیم سند جامع ملی در زمینه یادگیری مادام العمر مورد توجه قرار گیرد. نخست آنکه یادگیری مادام العمر یک فعالیت فرهنگی است، بدین ترتیب که باور نیاز به یادگیری، باید در افراد نهادینه شود که این امر می تواند از طریق تقویت روحیه پرسشگری تحقق یابد. چالش دیگر، چگونگی دسترسی به منابع است که این موضوع نیز باید مورد توجه قرار گیرد." آقای نوید در ادامه چالش های پیش رو در زمینه یادگیری مادام العمر را به شرح زیر برشمرد:

- ۱- نهادینه سازی یادگیری مادام العمر در نظام آموزشی؛
- ۲- افزایش فرصت دسترسی به منابع یادگیری؛
- ۳- ارتقای کیفیت و عدالت در آموزش؛
- ۴- حصول اطمینان از مهارت ها و شایستگی های پایه برای همه؛
- ۵- توجه متوازن به اشکال مختلف یادگیری (رسمی و غیر رسمی)؛
- ۶- جلب مشارکت سازمانهای مردم نهاد (NGOs)؛
- ۷- گسترده سازی آموزش و پرورش و صرف اعظم بودجه آن برای هزینه های پرسنلی؛
- ۸- تعدد دروس و حجم زیاد مطالب درسی (مانعی برای یادگیری عمیق و کاربردی)؛
- ۹- عدم توسعه مستمر شایستگی ها و توانمندی حرفه ای معلمان و کارکنان؛
- ۱۰- ضعف تعمیق فرهنگ پژوهش و ارزشیابی، خلاقیت و نوآوری؛

۱۱- ضعف استفاده هوشمندانه از فناوری های نوین؛

۱۲- ضعف مشارکت صدا و سیما و رسانه ها در همسویی با اهداف."

آقای مهندس نوید، طرح ها و برنامه های شورای عالی آموزش و پرورش در زمینه یادگیری مادام العمر را به شرح زیر بر شمرد:

۱- تدوین برنامه زیر نظام های شش گانه سند تحول بنیادین آموزش و پرورش؛

۲- بررسی، نقویب و ابلاغ سیاست های اجرایی؛

۳- ایجاد زیرساخت های لازم برای نظام سازی (طراحی نظام خلاقیت و نوآوری، طراحی نظام هدایت تحصیلی و مشاوره و...)

۴- نظارت بر حسن اجرای برنامه های راهبردی؛

۵- تهیه اهداف دوره های تحصیلی به تفکیک ساحت های تعلیم و تربیت و اعتباربخشی آن؛

۶- تهیه چارچوب راهنمای برنامه درسی حوزه های تربیت و یادگیری؛

۷- طراحی و تالیف کتاب تفکر و پژوهش؛

۸- طراحی ساز و کارهای تقویت مطالعه و کتابخوانی دانش آموزان؛

۹- همسو کردن برنامه ها و فعالیت های جاری با توجه به اسناد تحولی یادگیری مادام العمر."

ارزیابی جایگاه یادگیری مادام العمر در برنامه پنجم توسعه کشور

آقای دکتر یدالله مهرعلیزاده، عضو هیات علمی دانشگاه شهید چمران اهواز، ب عنوان دومین سخنران این بخش، درخصوص **ارزیابی جایگاه یادگیری مادام العمر در برنامه پنجم توسعه کشور**، اظهار داشت: "سند برنامه پنجم توسعه در ارتقای یادگیری مادام العمر سه راهبرد را دنبال می کند:

الف) راهبردهای کلان تاثیرگذار بر یادگیری مادام العمر (هدف گیری بلند مدت، افزایش تقاضای کل در سطح کلان یادگیری با بهره گیری از سیاست های مالی و پولی، رشد فرهنگی و توسعه ای و فضای کسب و کار ملی و بین المللی)؛

ب) راهبردهای فعال یادگیری مادام العمر (در بازده زمانی کوتاه مدت و میان مدت در فضای یادگیری ماند: تغییر در سطح دستگاههای اجرایی و افزایش توانایی مدیران و کارکنان بخش دولتی و خصوصی و خانوادگی و فردی از طریق ایجاد محرک ها و انگیزش های فردی و اجتماعی و اقتصادی و سیاسی)؛

ج) راهبردهای تنظیمی فضای یادگیری (تنظیم قوانین و مقررات، سیاست های ساختاری و توجه به موضوعاتی همچون وضعیت فرهنگی، آموزشی، مهارتی و اشتغال و ..)".

وی سپس در تحلیل فصل های مختلف این سند افزود: "بحث عمده در زمینه یادگیری مادام العمر را می توان در فصل دوم در بحث علم و فناوری یافت که در این بخش، تمرکز اصلی بر روی فناوری دانشگاهی و یادگیری رسمی است. فصل سوم و در بحث اجتماعی، موضوعات مربوط به بیمه، سلامت، حمایت و توانمندسازی مد نظر است که این موارد نمونه هایی از سیاست های تنظیمی و برنامه های عملیاتی ب رای آموزش و آگاه سازی اجتماعی است که جزئی از یادگیری مادام العمر محسوب می شود. در فصل چهارم که مربوط به نظام اداری و مدیریت است، خدمات دولت الکترونیک، صنعت فناوری اطلاعات، سواد اطلاعاتی تجارت الکترونیک و افزایش بهره وری در حوزه های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و توسعه شبکه علمی کشور مد نظر قرار گرفته است که دولت الکترونیک افراد را به سمت فناوری اطلاعات و فناوری اطلاعات و ارتباطات سوق می دهد که این نیز جزئی از یادگیری مادام العمر به شمار می رود. فصل پنجم، مبحث اقتصادی است که در این بخش، بهبود فضای کسب و کار مورد نظر قرار گرفته است. فصل ششم، توسعه منطقه ای است که حفاظت از محیط زیست و توسعه روستایی را مدنظر قرار داده است. در این بخش، ارتقای آگاهی های عمومی و دستیابی به توسعه پایدار به منظور حفظ محیط زیست که به نوعی با یادگیری مادام العمر مرتبط است، مطرح می شود." وی در ادامه ضمن اشاره به عدم جامعیت برنامه پنجم در ارتباط با طرح راهبردهای تنظیمی فضای یادگیری، در جمع بندی مباحث مطروحه اظهار داشت: "

۱- برنامه پنجم به دلیل شرایط حاکم بر برنامه و روش تدوین آن، برنامه جامع و کاملی به نظر نمی رسد، زیرا دارای زیربرنامه های بدون پارادایم و تفکر است؛

۲- حاکمیت نگاه دولتی بر کل برنامه سایه افکننده است؛

۳- یادگیری مادام العمر نیازمند نگرش جامعی بر فضای زندگی است: یادگیری استخراجی از متن برنامه پنجم برای سه مرحله از زندگی با سه هدف متفاوت، تمایزی قائل نشده است: ۱- توسعه فرهنگی: وابسته به فهم، مالکیت فکری و مفهوم سازی، ۲- توسعه اجتماعی وابسته به شهروندی و مشارکت اجتماعی، ۳- توسعه حرفه ای و اشتغال پذیری وابسته به تولید، رضایت شغلی، رفاه مالی و پایداری اقتصادی."

ضرورت شبکه سازی در یادگیری مادام العمر در کشور

آقای دکتر علی اکبر جلالی، عضو هیات علمی دانشگاه علم و صنعت ایران، در سخنرانی خود اظهار داشت: "شبکه های اجتماعی عمومی و خصوصی، زمینه ها و فرصت های مناسب برای توسعه یادگیری مادام العمر در فضای سایبر به شمار می روند. در زمینه ارتباط شبکه ها با یادگیری مادام العمر، توجه به دو نکته لازم است: نخست ایجاد شبکه های خصوصی، آموزشی برای مدیریت یادگیری مادام العمر است؛ زیرا آنچه که دو سوم مدیریت دانش را تشکیل می دهد، آگاهی و شناخت نسبت به منابع موجود می باشد و مسئله مهم دیگر، استفاده از شبکه های ارتباطی فنی - کیفی

اجتماعی است. افراد به کمک این شبکه ها می توانند به صورت هدفمند در یک موضوع آموزشی مورد علاقه به صورت آنی و در طول عمر در یادگیری به یکدیگر کمک کنند. در کشور ما باید فرهنگ شبکه سازی ایجاد شود. راهکار قاطع این است که بتوانیم سازمان های غیردولتی را در این زمینه سازماندهی کنیم. آنچه در شبکه سازی اهمیت دارد این است که تولید کننده دانش در ارتباط متقابل با مخاطبان و مخاطبان در ارتباط متقابل با یکدیگر و با تولید کننده قرار گیرند و این ارتباط از یک ارتباط طولی خارج شود".

ایشان در ادامه با بیان اینکه هم اکنون ابزارهای هوشمندی وجود دارند که علاوه بر آموزش، محیطهای آموزشی و یادگیری را مدیریت می کنند و بر اساس آنها، هر بخش بصورت خودکار به اطلاعات مورد نیاز آموزشی خود دسترسی آنی دارد، افزود: "انبوه داده در سازمان های بزرگ آموزشی باعث شده تا ابزارهای هوشمند سازی در خدمت محیط های علمی قرار گیرد. این ابزارها دسترسی به اسناد، پایگاه داده ها و دیگر موارد کاربردی از دستگاه های مختلف را فراهم می کنند و افراد می توانند وظایف و همکاری خود را به صورت بلادرنگ انجام دهند". دکتر جلالی در پایان، چالش های شبکه های اجتماعی در ایران را مناسب نبودن زیرساخت های آموزشی، فرهنگی، فنی، ارتباطی، سخت افزاری و نرم افزاری، نبود یک برنامه راهبردی و نقشه راه توسعه و عزم و اراده ملی در تعیین تکلیف وضعیت شبکه های اجتماعی، و بی بهره ماندن شرکت های بخش خصوصی ایران از این شبکه ها، عنوان کرد و برای تحقق شبکه سازی، توصیه هایی به شرح زیر ارائه داد:

- ۱- پذیرش واقعیت شبکه های اجتماعی و امکان استفاده از آن، از طریق تهیه یک برنامه راهبردی مناسب؛
- ۲- استفاده از شبکه های اجتماعی به طور هوشمندانه، و با رعایت دقت و احتیاط لازم؛
- ۳- توسعه شبکه اجتماعی بر اساس تئوری توسعه شهرهای الکترونیک ایران؛
- ۴- پذیرش ریسک لازم و فراهم کردن زمینه حضور اقشار مختلف جامعه، در جهت توسعه اقتصادی و تاثیرگذاری و تاثیرپذیری در شبکه های اجتماعی؛
- ۵- باید با آموزش عمومی و آموزش های خاص مادام العمر، مسئولین، مردم و بخشهای تجاری و اقتصادی را توانمند کرد تا به یک تولید کننده محتوی در شبکه های اجتماعی بدل شوند".

آسیب شناسی آموزش های رسمی پیش از آموزش عالی در جهت گیری به سوی پرورش یادگیرندگان مادام العمر

سخنران دیگر این بخش، آقای دکتر سعیدی، عضو هیات علمی پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش بود. وی در سخنرانی خود تحت عنوان *آسیب شناسی آموزش های رسمی پیش از آموزش عالی در جهت گیری به سوی پرورش یادگیرندگان مادام العمر*، ضمن تعریف مفهوم یادگیری مادام العمر و تاکید دین مبین اسلام بر یادگیری در سراسر عمر

اظهار داشت: " برای پرورش یادگیرندگانی که در سراسر زندگیشان در پی یادگیری باشند، باید آموزش های رسمی به سوی آفرینش دانش ها، نگرش ها و مهارت هایی حرکت کند که یادگیرندگان را به یادگیری مستقل و بدون نیاز جدی به یاددهنده، وا دارد. برای ارزیابی سامانه آموزش و پرورش در این زمینه، نخست باید دید آیا این سامانه در جهت آفرینش این پیش نیازها سوگیری دارد؟ در این جا چندین سوال مطرح می شود که پاسخ به آن ها ملاک ارزیابی یادگیری مادام العمر است:

۱- آیا فرایند یاددهی - یادگیری در نهادهای آموزشی لذت بخش است؟ (در این بحث، موضوع لذت از محیط مدرسه، تشویق همکاری بجای رقابت، افزایش انگیزه و حس اعتماد به نفس در یادگیری، و ارتقای نرخ مطالعه علمی - تخصصی خودانگیخته مطرح است).

۲- آیا آموزش و پرورش سنین نخستین کودکی از کمیت و کیفیت کافی برخوردار است؟ (در این زمینه، موضوع آموزش کودکان با نیازهای ویژه، تدوین استانداردهای دقیق کیفیت برای ارزیابی فرایند و نتایج یادگیری، افزایش تلاش برای پایه گذاری و گسترش مهارت های یادگیری پایه، طراحی و بکارگیری سامانه دسترسی به استانداردهای آموزشی و... مطرح می شود).

۳- آیا آموزش و پرورش دوره ابتدایی و متوسطه از کمیت و کیفیت کافی برخوردار است؟ (در این بحث، موضوع شمول در آموزش، تدوین استانداردهای دقیق کیفیت برای ارزیابی فرایند و نتایج یادگیری، طراحی و بکارگیری سامانه دسترسی به استانداردهای آموزشی، ارتقای روش های تدریس معلمان، افزایش بکارگیری منابع و مهارت های فناوری، جهت گیری فرایند یادگیری - یاددهی به سمت خود گرداری یادگیرنده، انطباق آموزش با نیازهای زندگی و بازار کار و... مطرح می شود).

۴- آیا سوگیری روش های تامین و تربیت نیروی انسانی وزارت آموزش و پرورش به سوی یادگیری در سراسر زندگی است؟ (در این مبحث، ارتقای دانش و مهارت های شغلی معلمان، وجود استانداردهایی برای تبدیل یادگیری های خودانگیخته معلمان به مدرک تحصیلی، افزایش حمایت از ادامه تحصیل معلمان، و در نظر گرفتن پژوهش به عنوان روشی برای ارتقای آگاهی معلمان، از اهم موارد به شمار می رود).

توسعه یادگیری مادام العمر در محیط کار

آقای دکتر شفیعی، استاد دانشگاه امیرکبیر، پنجمین سخنران این بخش بود. وی در سخنرانی خود ضمن اشاره به فلسفه وجودی آموزش و احکام اسلام در این زمینه اظهار داشت: "یکی از نکات منفی در نظام آموزشی و توسعه علمی ما، روند مدرک گرایی است. دانشگاه ها باید برای باز آرا کلر نیرو تربیت کنند. بنابراین، ارائه دانش نظری به دانشجو به منظور ارائه یک مدرک تحصیلی راه به جایی نخواهد برد و تا زمانی که نظریه به عمل تبدیل نشود، مشکلات رفع نخواهد

شد. امروزه در کشور ما در برخی از دانشگاه ها پس از تدریس مبانی نظری، دوره هایی برای کارآموزی تدارک دیده شده است. آموزش کیفی مناسب به دانشجویان باید در صدر توجه نهادهای سیاستگذار قرارگیرد و دولت باید در این زمینه به نحو مطلوبی سرمایه گذاری کند. موضوع دیگر، آموزش در محیط کار است. این آموزش باید به نحوی انجام شود که به فعالیت معمول کارکنان لطمه وارد نسازد و دانش آنان را در زمینه تخصصی افزایش دهد. جامعه ما باید به سمتی پیش رود که ورای توجه به مدرک تحصیلی، به دانش و تخصص افراد توجه نماید؛ زیرا امنیت شغلی یک نهاد، در گرو دانش و ارتقای کارآئی کارکنان آن خواهد بود. موضوع دیگر، عدم امکان تبدیل دانش نظری به عملی است. در کشور ما به دلیل اینکه دانش نظری در حد ارائه مقاله باقی می ماند و به اختراع منجر نمی شود، ارتباط چندانی بین دانشگاه و صنعت، به وجود نمی آید. لازمه ارتباط قوی بین دانشگاه و صنعت، پیشرفت در رشته های فنی و ارائه آموزش مناسب در این رشته ها، با توجه به نیاز بازار کار خواهد بود."

ارزیابی نظام صلاحیت حرفه ای در ارتباط با یادگیری مادام العمر

آقای دکتر ابراهیم صالحی عمران، استاد دانشگاه مازندران، به عنوان ششمین و آخرین سخنران این بخش در سخنرانی خود با عنوان *ارزیابی نظام صلاحیت حرفه ای در ارتباط با یادگیری مادام العمر*، ابتدا به مبانی نظری شکل گیری نظام های آموزشی در ایران اشاره کرد و سپس افزود: "چالش اصلی در نظام آموزش و پرورش: کیفیت و آموزش پیش دبستانی ضعیف و نرخ گذر پائین، چالش های نظام آموزش عالی: بیگانه بودن آموزش با بازار کار، گسترش صرفا کمی و نه کیفی، رواج مدرک گرایی، پایین بودن ارزش محتوایی مدارک آموزش عالی، عدم انتقال مهارت به نیروی کار، چالش نظام های آموزش مهارت دولتی: پائین بودن ارزش استخدامی، و چالش های اصلی در نظام های آموزش مهارت غیردولتی: پائین بودن اعتماد اجتماعی، عملی نبودن آموزش ها، و مناسب نبودن عرضه و تقاضا می باشد". وی در ادامه عوامل عدم شکل گیری آموزش مادام العمر در ایران را به شرح زیر برشمرد:

۱- آموزش مبتنی بر عدم نیاز بازار کار؛

۲- عدم تولید علم و دانش جدید؛

۳- عدم بهره مندی از فناوری نوین و زیرساخت های مناسب؛

۴- جدایی دو وزارت خانه مهم علوم و بهداشت؛

۵- مدرک گرایی؛

۶- عدم شکل گیری برخی از شایستگی ها و مهارت های اساسی در کار آموزان و دانشجویان (یادگیری نحوه یادگیری، آشنایی با فناوری نوین، حل مسئله، کار تیمی و...؛

۷- عدم توجه به دانش های ضمنی و آشکارسازی آنها (آموزش های غیر رسمی، و آزاد)؛

۸- نبود نظام صلاحیت حرفه ای".

دکتر صالحی عمران افزود: "در تعریف نظام صلاحیت حرفه ای می توان گفت این نظام مجموعه ای از عناصر و فرآیندها است که زمینه های لازم را برای تحقق سیاستها، خط مشی ها و استانداردهای صلاحیت به منظور اعتبار بخشی به صلاحیت حرفه ای نیروی انسانی فراهم می کند.

مهم ترین ویژگی چارچوب صلاحیت حرفه ای عبارتند از:

۱- صلاحیت های آموزشی و کارآموزی به جای آن که در مالکیت موسسات آموزشی باشند به یک دارایی ملی تبدیل می شوند؛

۲- صلاحیت های موجود در آن ها، مستقل از موسساتی است که برنامه های منتهی به صلاحیت ها را ارائه می نماید؛

۳- ارزش صلاحیت حرفه ای در قابلیت بالقوه آن، برای کمک به تحقق اهدافی نظیر یادگیری مادام العمر یا بهبود کیفیت آموزش و پیورش رهفته است؛

۴- صلاحیت حرفه ای موجب تقویت اعتماد و همکاری متقابل بین متولیان مختلف د خیل در یادگیری مادام العمر، کاهش موانع برای پذیرش یادگیری و توانا ساختن فراگیران برای استفاده بهتر از دانش به مهارت ها و توانایی هایشان می شود و شرایط جابجایی فراگیران و کارگران را به آن سوی مرزها ایجاد می کند و ارتقا می بخشد؛

۵- یکی از مشکلات رایج این است که آموخته هایی که در یک بخش کسب شده است مورد قبول بخش یا موسسه دیگری نیست. (باید دوباره تکرار کنند یا دوباره بیاموزند). علی الخصوص در یادگیری های غیر رسمی.

صلاحیت های حرفه ای متناسب با «دانش، مهارت و نگرش» مورد نیاز هریک از حرفه های بخش های صنعت، خدمات، کشاورزی و فرهنگ، حداکثر مشتمل بر ۱۰ سطح (سطح پایه، ۴ سطح عالی و ۱ سطح خبرگان خاص) طبقه بندی می شود. "وی در ادامه اظهار داشت: "سیستم منسجم آموزش مستمر (بازآموزی و ارتقا) در ایران وجود ندارد و آزمون های صلاحیت علمی موجود به دلایلی نظیر استاندارد نبودن، عدم تناسب محتوای آزمون صلاحیت ها با نیازهای بازارکار و... اعتبار و پایایی کافی ندارند."

جلسات کاری: بخش دوم: گزارش سازمان ها و نهادها در زمینه یادگیری مادام العمر

جلسه اول: یادگیری مادام العمر در نهادهای متولی آموزش کشور

مدیر جلسه: آقای دکتر ابوالفضل سعیدی، عضو هیات علمی پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش

۱- وزارت آموزش و پرورش

سازمان نهضت سوادآموزی، آقای محمد مهدی زاده (معاون آموزشی)

آقای مهدی زاده ابتدا چالش های سوادآموزی در ریشه کن نشدن بی سوادی را در زمینه های ساختار ی، باورها، مدیریت، نیروی انسانی، منابع مالی، ارزشیابی و مقررات مورد بررسی قرار داد و سپس چالش های یادگیری را به طور خلاصه به شرح زیر برشمرد:

۱- عدم انگیزه؛

۲- پراکندگی افراد بی سواد؛

۳- عدم وجود یک بانک اطلاعاتی منسجم؛

۴- فقدان عزم ملی."

وی در ادامه دستاوردهایی که در زمینه سوادآموزی کسب شده است، را به شرح زیر عنوان کرد:

۱- کاهش قدر مطلق بی سوادی در گروه سنی ۶ ساله و بالاتر از ۱۴/۲ میلیون نفر در سال ۱۳۵۵ به ۹/۷ میلیون نفر در سال ۱۳۹۰؛

۲- کاهش قدر مطلق بی سوادی در گروه سنی ۱۰-۴۹ ساله از ۹/۸ میلیون نفر در سال ۱۳۵۵ به ۳/۴ میلیون نفر در سال ۱۳۹۰؛

۳- افزایش میزان باسوادی در گروه سنی ۱۰-۴۹ ساله از ۴۸/۸ درصد در سال ۱۳۵۵ به ۹۲/۵ درصد در سال ۱۳۹۰؛

۴- کاهش اختلاف درصد باسوادی بین مناطق شهری و روستایی در گروه سنی ۱۰-۴۹ ساله از ۳۹/۶ درصد در سال ۱۳۵۵ به ۸/۸ درصد در سال ۱۳۹۰؛

۵- کاهش اختلاف درصد باسوادی بین مردان و زنان در گروه سنی ۱۰-۴۹ ساله از ۲۶/۲ درصد در سال ۱۳۵۵ به ۳/۵ درصد در سال ۱۳۹۰؛

۶- چاپ حدود ۴۰۰ عنوان کتاب خواندنی ساده و مفید برای قشر کم سواد جامعه؛

۷- دریافت پنج نشان بین المللی از سازمان علمی و فرهنگی ملل متحد «یونسکو»."

آقای مهدی زاده، در ادامه افزود: "فعالیت ها و برنامه های انجام شده سازمان نهضت سوادآموزی در زمینه یادگیری مادام العمر عبارتند از:

۱- تشکیل بانک اطلاعاتی از وضعیت کل جمعیت ایران (تاکنون اطلاعات آموزشی پنجاه میلیون نفر جمع آوری شده است)؛

۲- طراحی نظام آموزش بزرگسالان".

وی در خاتمه اظهار داشت: "علیرغم دستاوردهای فوق: هنوز نه میلیون و هفتصد هزار نفر بی سواد مطلق وجود دارد؛ یازده میلیون نفر حداکثر تا پایه پنجم ابتدایی و حدود نه میلیون نفر حداکثر تا پایه سوم راهنمایی تحصیل کرده اند؛ یعنی پنجاه درصد از بزرگسالان ده سال به بالا در کشور ما از آموزش بهره چندانی نبرده اند.

برای توسعه یادگیری مادام العمر و از بین بردن بی سوادی، راهکارهای زیر به دولت پیشنهاد می شود:

۱- تسهیل کننده باشد و فرصت یادگیری را برای همه فراهم آورد؛

۲- به آموزش، جهت دهد. این امر از طریق نیازسنجی امکانپذیر خواهد بود؛

۳- آموزش ها را سازماندهی و مستند سازی کند".

شورای عالی آموزش و پرورش، آقای مجید رعنائی (رئیس گروه ارزشیابی)

آقای مجید رعنائی فعالیت های انجام شده و در دست اجرای شورای عالی آموزش و پرورش در زمینه یادگیری مادام العمر را به شرح زیر عنوان کرد:

۱- تهیه برنامه درسی ملی جمهوری اسلامی ایران؛

۲- طرح استانداردسازی شاخص های ارزشیابی نظام آموزش و پرورش؛

۳- طرح جامع منابع انسانی آموزش و پرورش در افق چشم انداز ۱۴۰۴؛

۴- طرح اختصاص ساعت آموزش مطالعه و کتابخوانی در مدارس؛

۵- تهیه چارچوب و کلیات برنامه درسی مرحله اول آموزش بزرگسالان (نهضت سوادآموزی)؛

۶- تهیه نمایه (راهنمای) اجرایی راهکارهای سند تحول بنیادین آموزش و پرورش؛

۷- منشور سواد رسانه ای؛

۸- طرح نظام جامع ارزشیابی پیشرفت تحصیلی مبتنی بر شایستگی محوری؛

۹- منشور خلاقیت و نوآوری".

وی سپس اظهار داشت: "چالش هایی که در اجرای طرح ها و برنامه ها در زمینه یادگیری مادام العمر وجود دارد، عبارتند از:

۱- نهادهای سازنده سازی یادگیری مادام العمر در نظام آموزشی؛

۲- افزایش فرصت دسترسی به منابع یادگیری؛

۳- ارتقای کیفیت و عدالت در آموزش؛

۴- حصول اطمینان از مهارت ها و شایستگی های پایه برای همه؛

۵- توجه متوازن به اشکال مختلف یادگیری (رسمی و غیر رسمی)؛

۶- جلب مشارکت سازمان های مردم نهاد NGO؛

۷- گستردگی آموزش و پرورش و صرف اعظم بودجه آن برای هزینه های پرسنلی؛

۸- تعدد دروس و حجم زیاد مطالب درسی (مانع ایجاد یادگیری عمیق و کاربردی)؛

۹- عدم توسعه مستمر شایستگی ها و توانمندی حرفه ای معلمان و کارکنان؛

۱۰- ضعف تعمیق فرهنگ پژوهش و ارزشیابی، خلاقیت و نوآوری؛

۱۱- ضعف در بهره مندی هوشمندانه از فناوری های نوین؛

۱۲- ضعف مشارکت صدا و سیما و رسانه ها در همسویی با اهداف."

در خاتمه؟ **وراهکارهای پیشنهادی برای توسعه یادگیری مادام العمر را به شرح زیر برشمرد:**

"۱- تدوین برنامه زیرنظام های شش گانه سند تحول بنیادین آموزش و پرورش؛

۲- بررسی، تصویب و ابلاغ سیاست های اجرایی؛

۳- ایجاد زیر ساخت های لازم برای نظام سازی (طراحی نظام خلاقیت و نوآوری، طراحی نظام هدایت تحصیلی و مشاوره

و...)

۴- نظارت بر حسن اجرای برنامه های راهبردی؛

۵- تهیه اهداف دوره های تحصیلی به تفکیک ساحت های تعلیم و تربیت و اعتباربخشی آن؛

۶- چارچوب راهنمای برنامه درسی حوزه های تربیت و یادگیری؛

۷- طراحی و تالیف کتاب تفکر و پژوهش؛

۸- طراحی ساز و کارهای تقویت مطالعه و کتابخوانی دانش آموزان؛

۹- همسو کردن برنامه ها و فعالیت های جاری با توجه به اسناد تحولی یادگیری مادام العمر."

آموزش ابتدائی، آقای مرتضی شکوهی (معاون)

آقای شکوهی، در ابتدا چالش های یادگیری مادام العمر در نظام آموزش ابتدائی را به شرح زیر عنوان کرد:

" ۱- کیفیت یادگیری؛

۲- کم توجهی به نقش دانش آموزان و مشارکت در فرآیند یادگیری؛

۳- توانمندسازی معلمان (از طریق ایجاد انگیزه و شرایط خود ارتقائی)؛

۴- نظام ارزشیابی تحصیلی دانش آموزان".

وی سپس، محورهای طرح ها، فعالیت ها و اقدامات معاونت آموزش ابتدایی در خصوص یادگیری مادام العمر را به شرح زیر برشمرد:

۱- افزایش دانش و شناخت دانش آموزان نسبت به اهمیت و ضرورت یادگیری مادام العمر با تنظیم سیاست های مناسب، پیش بینی برنامه های آموزشی و موقعیت های یادگیری؛

۲- ایجاد و تقویت نگرش دانش آموزان نسبت به یادگیری، نقش آن در زندگی و ضرورت استمرار آن در طول زندگی با تاکید بر نقش الگویی معلمان؛

۳- ایجاد و تقویت مهارتهایی که دانش آموزان در زمان ها و مکانها ی مختلف برای یادگیری تلاش کنند و از آن لذت ببرند؛

۴- تقویت انگیزه یادگیری بیشتر و استمرار آن در طول زندگی با افزایش بهداشت روانی محیط یادگیری".

وی سپس برنامه ها و فعالیت های معاونت آموزش ابتدایی در راستای یادگیری مادام العمر را به شرح زیر مطرح کرد:

۱- افزایش پوشش تحصیلی دانش آموزان دوره ابتدایی تا ۲/۹۸ درصد؛

۲- تامین معلم برای مدارس بسیار کم جمعیت در دور ترین نقاط کشور؛

۳- تقویت و توسعه مراکز پیش دبستانی (حمایت دولت از مناطق محروم و واگذاری به بخش غیر دولتی در مناطق برخوردار)؛

۴- ارائه آموزش های تحصیلی و جبرانی برای دختران روستایی و مناطق محروم و خاص؛

۵- اصلاح نظام ارزشیابی تحصیلی دوره ابتدایی از نتیجه محوری به فرآیند محوری و نتیجه محوری به صورت توانمند؛

۶- توسعه روش های خلاق و فعال آموزش و یادگیری با اجرای جشنواره های الگوهای تدریس؛

۷- تقویت توانمندی های علمی و تجربی معلمان از طریق تشکیل گروه های دانشگر (درس پژوهی)؛

۸- تشکیل گروه های آموزشی معلمان در مدرسه به منظور اشتراک گذاری دانش و تجربه؛

۹- اجرای طرح خود ارتقایی معلمان در توانمند سازی آنان (معلمان پایه های اول، دوم و ششم)؛

۱۰- اجرای طرح پروژه های علمی برای دانش آموزان در ۴۰ درصد از مدارس؛

۱۱- اجرای طرح پرورش خلاقیت با رویکرد اصلاح الگوی مصرف در ۲۰ درصد از مدارس".

آموزش متوسطه، آقای رحیم آصفی املشی (معاون)

آقای آصفی، سخنران دیگر این بخش، فعالیت های معاونت آموزش متوسطه در زمینه یادگیری مادام العمر را به شرح زیر عنوان کرد:

۱- طراحی پژوهش سرای دانش آموزی در دوره متوسطه (انجمن های علمی- پژوهشی دانش آموزی از طریق اتصال به این پژوهش سرا می توانند فعالیت های ابتکاری دانش آموزان در حوزه علوم مختلف را به ثبت رسانده و به جامعه ارائه دهند)؛

۲- کیفیت بخشی به مدارس نمونه دولتی (۵ درصد از این مدارس تحت پوشش قرار گرفته اند)؛

۳- تحت پوشش قرار دادن دانش آموزان دوره متوسطه و جذب دانش آموزان بازمانده از تحصیل".

وی در خاتمه چالش های یادگیری مادام العمر در دستگاه های آموزشی را به شرح زیر مطرح ساخت: "

۱- مفهوم سواد امروزه فراتر از خواندن، نوشتن، و حساب کردن است و این رویکرد باید در آموزش و پرورش مورد توجه قرار گیرد؛

۲- ضرورت یادگیری مداوم و مستمر باید برای معلم تبیین شود؛ در غیر اینصورت، معلم پاسخگوی پرسش های دانش آموزی که امروزه از طریق فناوری اطلاعات به کسب دانش می پردازند، نخواهد بود؛

۳- جایگاه یادگیری مادام العمر در سازمان ها باید تعریف شود. در این راستا، افزایش منابع مالی، و فرهنگ سازی برای یادگیری مادام العمر از اهمیت ویژه ای برخوردار است".

سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی، خانم طیبه حمزه بیگی (کارشناس ارشد)

خانم حمزه بیگی در گزارشی که به صورت مکتوب به دبیرخانه کارگاه ارائه داد، ذکر کرد: "سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی در راستای اسناد تحولی نظام آموزشی به تغییرات بنیادین در برنامه های درسی پرداخته است؛ در این فرایند تغییر، مواردی که در آن ها یادگیری مادام العمر مورد توجه قرار گرفته است، به شرح زیر می باشد:

۱- تدوین برنامه های درسی جدید؛

۲- تغییر رویکرد برنامه های درسی (توجه به رویکرد اکتشافی، پژوهشی و حل مسئله در برنامه های درسی، و رویکرد «زمینه محور»ی در انتخاب و سازماندهی محتوا به منظور ایجاد ارتباط بین آموزه های علمی و زندگی واقعی)؛

۳- تغییر روش های یاددهی - یادگیری (تاکید بر روش های یاددهی - یادگیری فعال، بکارگیری روش های هم یاری و مشارکتی، و توجه به اصل تفاوت های فردی و سبک های یادگیری)؛

۴- توجه به اصل برابری در آموزش (توزیع دانش یکسان برای همگان از طریق تولید بسته آموزشی، تدوین برخی از کتاب های درسی به تفکیک جنسیت، و ارائه محتواهای آموزشی با توجه به اصل تنوع فرهنگی، قومی و مذهبی و...)

- ۵- تغییر محوریت از کتاب درسی به بسته آموزشی (بسته آموزشی شامل کتاب درسی، نرم افزار آموزشی دانش آموز، نرم افزار و فیلم آموزشی معلم، کتاب الکترونیکی، و... به منظور ایجاد فرصت های برابر آموزشی و غنی سازی محیط یاددهی- یادگیری)؛
- ۶- تغییر راهبرد آموزشی از موضوع محوری به صلاحیت های یادگیری مشترک؛
- ۷- تلفیق فناوری در برنامه های درسی (ایجاد درس جدید تحت عنوان کار و فناوری)؛
- ۸- توجه به تفکر و پژوهش در برنامه های درسی (تدوین برنامه های درسی جدید با نام تفکر و پژوهش، و تفکر و مهارت های زندگی)؛
- ۹- توجه به کار آفرینی در برنامه های درسی (ایجاد درس جدید در پایه ششم ابتدایی تحت عنوان کار و فناوری، و...)
- ۱۰- توجه به مهارت های زندگی در برنامه های درسی (ایجاد درس جدید در پایه اول متوسطه تحت عنوان تفکر و سبک زندگی، توجه به مهارت های زندگی در برنامه های درسی، و...)

مرکز آموزش استثنائی، آقای علی اسلامبولچی (کارشناس آموزش)

- آقای اسلامبولچی در ابتدا، برنامه پنج ساله پنجم سازمان آموزش و پرورش استثنایی را به شرح زیر معرفی کرد:
- ۱- ایجاد فرصت های عادلانه آموزشی و پرورشی؛
  - ۲- ارتقای کیفیت آموزشی؛
  - ۳- توسعه امور پرورشی و تربیت بدنی دانش آموزان؛
  - ۴- توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش و پرورش."
- وی سپس فعالیت های سازمان آموزش و پرورش استثنائی در راستای یادگیری مادام العمر را به شرح زیر برشمرد:
- ۱- کیفیت بخشی به محتوا و روش های آموزشی و توان بخشی از طریق: تألیف کتب درسی و راهنمای تدریس معلم، مناسب سازی کتاب های درسی، هوشمند سازی مدارس، برنامه توان بخشی، برنامه آموزش خانواده؛
  - ۲- توسعه و آموزش نیروی انسانی از طریق هماهنگی با دانشگاه فرهنگیان جهت جذب و تربیت نیروی انسانی مورد نیاز، و برگزاری دوره های کوتاه مدت ضمن خدمت کشوری خاص کارکنان آموزش و پرورش استثنایی کشور؛
  - ۳- سنجش سلامت جسمانی و آمادگی تحصیلی کودکان بدو ورود به دبستان از سال ۱۳۷۲ تا کنون، و فعالیت های پیشگیری و بهداشت شامل: جمع آوری اطلاعات مربوط به وضعیت سلامت دانش آموزان مدارس استثنایی، تهیه و تدوین بسته های آموزشی ویژه مراقبین سلامت، و دانش آموزان و اولیاء، برگزاری دوره های آموزشی جهت مراقبین سلامت و کارشناسان، و برگزاری همایش پیشگیری از معلولیت به صورت دو سالانه؛
  - ۴- ایجاد فعالیت های پرورشی، فرهنگی و ورزشی؛

- ۵- اطلاع رسانی و ارتباطات از طریق انتشار مجله علمی-ترویجی تعلیم و تربیت استثنایی؛
- ۶- برگزاری همایش های علمی و فرهنگی؛
- ۷- معرفی پایگاه اطلاع رسانی سازمان برای گسترش دانش؛
- ۸- تالیف کتب مخصوص برای دانش آموزان کم توان ذهنی و راهنمای تدریس معلمان این دانش آموزان؛
- ۹- تأسیس مراکز آموزشی و توان بخشی مشکلات ویژه یادگیری؛
- ۱۰- برگزاری جلسات آموزشی برای بزرگسالان.

دانشگاه تربیت دبیر شهید رجائی، آقای محسن حسینی بیدخت

آقای بیدخت در ابتدا، سه فعالیت انجام شده در دانشگاه تربیت دبیر شهید رجائی در زمینه یادگیری مادام العمر در سال تحصیلی ۹۲ را به شرح زیر عنوان کرد: "۱- برگزاری نشست تخصصی در خصوص «یادگیری مادام العمر، چپستی و چرایی» (۱۰ اردیبهشت ۹۲)، ۲- بررسی شاخصهای سنجش یادگیری مادام العمر درحوزه آموزش های رسمی و غیررسمی، و ۳- بررسی نظام صلاحیت حرفه ای معلمان". سپس چشم اندازهای یادگیری مادام العمر در دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی را برشمرد که عبارتند از:

- ۱- برگزاری کارگاه های آموزشی در خصوص راهکارهای توجه به یادگیری مادام العمر در سطح دانشگاه و دانشکده ها؛
- ۲- توجه به آموزش های غیر رسمی؛
- ۳- تدارک دوره های کوتاه مدت؛
- ۴- تلاش برای جذب مشارکت همگانی و توجه به مولفه های مطرح آموزش مادام العمر؛
- ۵- تقویت بخش ارتباط با صنعت؛
- ۶- ایجاد ارتباط با دانش آموختگان؛
- ۷- توجه به راهبردهای آموزشی مبتنی بر پژوهش و مسئله محور؛
- ۸- توجه به مولفه های مطرح در دانش فناورانه تربیتی محتوا؛
- ۹- ایجاد ارتباط با موسسات اجتماعی؛
- ۱۰- حمایت از پروژه هایی که در راستای حل چالش ها و مشکلات کاربردی بخش اقتصادی، فرهنگی ، سیاسی و اجتماعی باشد؛
- ۱۱- طراحی کانالهای ارتباطی برای پیوند دانشجویان با بخش های مرتبط اجتماعی.

۲- وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

معاونت آموزشی، آقای دکتر علیرضا مرادی (کارشناس مسئول برنامه ریزی آموزشی)

آقای دکتر مرادی چالش های آموزش عالی در زمینه یادگیری مادام العمر را به شرح زیر مطرح کرد:

- ۱- عدم وجود قوانین متقن در زمینه آموزش مادام العمر؛
  - ۲- عدم وجود هماهنگی لازم بین وزارت علوم و ذینفعان شامل فراگیران و سایر موسسات آموزش عالی؛
  - ۳- عدم توجه به آموزش کیفی؛
  - ۴- عدم گسترش کافی تحصیلات تکمیلی؛
  - ۵- عدم ایجاد بسترهای لازم برای حفظ و نگهداری نخبگان؛
  - ۶- کارآمد نبودن دوره های تحصیلی و عدم توجه به بازار کار؛
  - ۷- عدم توازن در پذیرش دانشجو در مقاطع مختلف تحصیلی (هم اکنون ۶۶ درصد از دانشجویان در مقطع کارشناسی، حدود ۳۹ درصد در مقطع کارشناسی ارشد و صرفاً کمتر از ۱ درصد در مقطع دکتری مشغول به تحصیل اند)؛
  - ۸- عدم وجود ساختار مشخص در زمینه یادگیری مادام العمر در وزارت علوم و به رسمیت نشناختن یادگیری مادام العمر توسط قانونگذاران بخش ستادی، و عدم تبیین یادگیری مادام العمر در الگوهای دانشگاهی کشور؛
  - ۹- عدم وجود استانداردهای لازم برای ارزشیابی و اعتبار سنجی آموزش های آزاد." وی در ادامه اظهار داشت: "فعالیت های وزارت علوم در زمینه یادگیری مادام العمر عبارتند از:
    - ۱- حمایت از تشکیل قطب های علمی کشور؛
    - ۲- پژوهش محور کردن یادگیری مادام العمر؛
    - ۳- تدوین سند آموزش عالی کشور مبتنی بر طرح آمایش؛
    - ۴- تدوین و بازنگری برنامه های درسی؛
    - ۵- تدوین نظام نامه آموزش های الکترونیک (تمام دانشگاه ها موظفند سرفصل دروس و موضوعات خود را به طور آنلاین ارائه دهند)؛
    - ۶- ایجاد دوره های آموزش عالی آزاد؛
    - ۷- تاسیس دانشگاه فنی و حرفه ای؛
    - ۸- بازنگری برنامه ها و تدوین سندهای راهبردی برای کلیه رشته های دانشگاهی."
- آقای مرادی در خاتمه، دستاوردهای وزارت علوم در بحث یادگیری مادام العمر را به شرح زیر مطرح کرد:
- ۱- افزایش کمی آموزش عالی به ویژه از طریق تاسیس دانشگاه های توده گیر؛

۲- افزایش قابل توجه دسترسی زنان و دختران به آموزش عالی؛
۳- حمایت آموزش عالی از آموزش مادام العمر از طریق ایجاد چارچوب ها و قوانین کلی".

۳- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

دانشگاه علوم پزشکی تهران، کرسی یونسکو در زمینه آموزش سلامت، خانم دکتر کتابیون بیداد (دبیر اجرایی کرسی)

سخنران این بخش ضمن معرفی کرسی، اهداف کرسی را ارتقای سیستم یکپارچه آموزش، پژوهش، اطلاع رسانی، و مستندسازی در زمینه آموزش سلامت، ارتقای فرهنگ سلامت، توسعه شبکه های ملی، منطقه ای، و بین المللی، و ایجاد شبکه آموزش و پژوهش در زمینه آموزش سلامت خواند و اظهار داشت: " برنامه های کرسی در حوزه های بهداشت فیزیکی، اجتماعی و روانی می باشد و فعالیت های آموزشی آن عبارتند از:

- ۱- همکاری با نهادهای آموزشی و پژوهشی دولتی و غیردولتی مرتبط با مباحث سلامت در حوزه های سلامت جسمانی، اجتماعی، و روانی؛
- ۲- استفاده از رسانه های گروهی و مطبوعات برای انتقال موضوعات آموزشی به ویژه در زمینه های بهداشت روانی، آسم، آلرژی، و اخلاق و روان؛
- ۳- آموزش اصحاب رسانه ها از طریق برگزاری نش سرت های سالانه، کارگاه های آموزشی، و نظرخواهی از رسانه های جمعی؛
- ۴- ارزیابی تاثیر برنامه های آموزشی رادیو و تلویزیون در زمینه سلامت با استفاده از نظر متخصصان و ارائه بازخورد آن به روزنامه ها و رسانه ها؛
- ۵- آموزش خانواده ها در زمینه بیماری ها و کمک گرفتن از آنها با برگزاری نشست های سالیانه به ویژه برای بیماری های آسم و آلرژی؛
- ۶- انتشار بسته های آموزشی و برنامه های آنلاین در زمینه های بهداشت روانی، آسم، آلرژی، و اخلاق و روان؛
- ۷- اجرای برنامه های مختلف در بزرگداشت روزهای ملی و جهانی نظیر روز جهانی ایدز و آسم از طریق مشارکت با سازمان ها، انتشار اطلاعات و دستاوردهای جدید، و...؛
- ۸- تشکیل نشست های تخصصی در زمینه بهداشت روان، اچ آی وی، و اخلاق و روان برای سیاستگذاران، برنامه ریزان، و مجریان ذیربط".

خانم دکتر بیداد در خاتمه چالش های کرسی یونسکو در زمینه یادگیری مادام العمر را به شرح زیر برشمرد"

۱- کمبود بودجه؛

۲- منابع انسانی؛

۳- عدم حمایت لازم از طرف نهادهای سیاست گذار؛

۴- عدم ارتباط لازم میان کرسی و سازمان های ذیربط".

جلسه دوم: یادگیری مادام العمر در نهادهای متولی اشتغال کشور

مدیر جلسه: آقای دکتر ابراهیم صالحی عمران، استاد دانشگاه مازندران

سازمان آموزش فنی و حرفه ای، آقای مهندس سیدعلی موسوی (مدیرکل دفتر آموزش روستائی)

آقای مهندس موسوی در ابتدا به معرفی سازمان آموزش فنی و حرفه ای پرداخت و فواید عالیتهای این سازمان را در راستای یادگیری مادام العمر به شرح زیر مطرح کرد:

"سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور با رسالت ارائه آموزشهای مهارتی به افراد جویای کار در شهرها و روستاها، شاغلان بخشهای مختلف اقتصادی کشور، دانشجویان و فارغ التحصیلان دانشگاهها، سربازان، مددجویان زندانها و آسیب دیدگان اجتماعی شامل: زنان بی سرپرست، سرپرست خانوار، و بدسرپرست، با داشتن حدود ۷۰۰ مرکز آموزشی دولتی و ۱۸ هزار آموزشگاه بخش خصوصی و فعالیت حدود ۳۰ هزار مربی، به طور متوسط سالانه ۱/۵ میلیون نفر از اقشار مختلف جامعه را آموزش می دهد که حاصل آن ایجاد اشتغال و ارتقای بهره وری نیروی انسانی در بخش های صنعت، کشاورزی، خدمات و فرهنگ و هنر است.

وی در ادامه، چالش های نظام آموزش فنی و حرفه ای را در ارتباط با یادگیری مادام العمر به شرح زیر برشمرد:

۱- چالش اقتصادی: اقتصاد مبتنی بر منابع غیر دولتی و رقابتی؛

۲- چالش اجتماعی: رشد بالای جمعیت و افزایش جمعیت جوان، بالابودن نرخ مهاجرت نیروهای متخصص از کشور،...؛

۳- چالش فرهنگی: مدرک گرایی (تمایل به آموزش های نظری)، تمایل بالا به اشتغال دولتی،...؛

۴- چالش اطلاعاتی: نبود اطلاعات مناسب از نیروی ماهر بازار کار، شاغل و جویای کار؛

۵- چالش فناوری: پایین بودن قابلیت فناوری های ملی و بنگاهی، نبود مرکز انتقال فناوری؛

۶- چالش قانونی: فقدان انسجام میان قوانین، نارسایی قوانین مصوب، نبود زیر ساخت های علمی مورد نیاز آینده پژوهی

در شناسایی تغییرات فناوری، مشاغل جدید و مهارت های شغلی مورد نیاز،...؛

۷- عدم وجود نظام ملی مشخص و تعریف شده برای سیاست گذاری، برنامه ریزی و ارزیابی آموزش های فنی و حرفه ای؛

۸ - شکل گیری آموزش فنی و حرفه ای در ایران بدون توجه به نیاز و درخواست درونی کشور؛

۹- عدم ترسیم یک مسیر پیوسته جهت ارتقای دانش و مهارت مخاطبان؛

۱۰- ضعف نظام موجود برای تحقق اهداف سند چشم انداز ۱۴۰۴ ایران؛

۱۱- نبود اطلس آموزش های مهارتی در کشور باتوجه به آمایش سرزمین مناطق و استان های مختلف".

وی در ادامه به بیان رویکردها و برنامه های سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور در زمینه یادگیری مادام العمر پرداخت که اهم آن عبارتند از:

۱- همکاری با سازمان بین المللی کار (ILO) به منظور استفاده از ظرفیت های آن سازمان برای ارتقای سطح علمی مربیان و همکاریهای دوجانبه آموزشی؛

۲- برنامه ریزی جهت اعزام نیروی کار ماهر به خارج از کشور؛

۳- طراحی و تدوین نظام جامع مهارت و فناوری که دارای سه زیر نظام: آموزش مهارت، صلاحیت حرفه ای، و نظام شرایط احراز اشتغال است؛

۴- طراحی و اجرای سند راهبردی مهارت و فناوری: این سند دارای هشت راهبرد و ۲۵ سیاست است که در مجموع گسترش مهارت و فناوری را در جامعه مد نظر قرار می دهد".

جلسه سوم: یادگیری مادام العمر و فناوری اطلاعات در ایران

مدیر جلسه: آقای دکتر علی اکبر جلالی، استاد دانشگاه علم و صنعت

سازمان فناوری اطلاعات ایران، آقای علی شکوهی بیدهندی (رئیس اداره هماهنگی عملیات طرح های اجرائی)

سخنران این بخش در ابتدا، مهمترین فعالیت سازمان فناوری اطلاعات ایران در زمینه یادگیری مادام العمر را استقرار شبکه ملی یادگیری الکترونیکی بر بستر شبکه ملی اطلاعات کشور^۲ خواند و اظهار داشت: "هدف از ایجاد شبکه ملی یادگیری الکترونیکی عبارتند از:

۱- افزایش موثر تعداد کاربران متصل به شبکه ملی اطلاعات؛

---

^۲ ایجاد و توسعه شبکه ملی اطلاعات، به عنوان تکلیف قانونی وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات در ماده ۴۶ قانون برنامه پنجم؛ زیرساخت و ظرفیت لازم برای توسعه کاربردهای مختلف فناوری اطلاعات در کشور را فراهم خواهد ساخت. شبکه ملی اطلاعات، شبکه ای است گسترده، چندلایه، ابری، توزیع شده، به هم پیوسته و توسعه پذیر شامل شبکه های ارتباطی پرسرعت نسل جدید عمومی و اختصاصی و مراکز داده امن دولتی و غیر دولتی که زیرساخت های لازم برای ذخیره سازی، اشتراک گذاری و پردازش اطلاعات، برقراری کلیه تعاملات و مبادلات الکترونیکی بین تمام دستگاه های دولتی و بنگاه های خصوصی، امکان دسترسی پرسرعت تمام دستگاه های دولتی، بنگاه های خصوصی و مردم به سامانه های اطلاعاتی و خدمات الکترونیکی این شبکه و همچنین ایجاد زیر ساخت های یادگیری الکترونیکی در کشور را فراهم می سازد. این شبکه خدمات عمومی تحت وب مانند پست الکترونیکی، موتور جستجو، رسانه های اجتماعی، خدمات چند رسانه ای را از طریق اپراتورهای دولتی و خصوصی ارائه خواهد نمود

۲- بهبود عملکرد کشور از منظر ارزیابی های بین المللی حوزه فناوری ارتباطات و اطلاعات؛
۳- ارتقای سواد دیجیتالی و افزایش سهم عرضه محتوای پاک در شبکه اینترنت؛
۴- نیل به هدف ۳۰٪ توسعه یادگیری الکترونیکی در برنامه پنجم توسعه کشور. شبکه ملی یادگیری الکترونیکی شامل شبکه هایی از جمله : شبکه یادگیری الکترونیکی مدارس ، شبکه یادگیری الکترونیکی دانشگاه ها ، و شبکه یادگیری الکترونیکی مهارت است."

وی در ادامه افزود: "محورهای ایجاد و استقرار شبکه ملی یادگیری الکترونیکی عبارتند از:"

- ۱- تدوین طرح و استانداردها؛
- ۲- فراهم شدن زیر ساخت های ارتباطی؛
- ۳- فراهم شدن زیر ساخت های اطلاعاتی؛
- ۴- حمایت از تولید محتوا؛
- ۵- ایجاد پورتال آموزشی کشور؛
- ۶- فرهنگ سازی و اطلاع رسانی."

آقای شکوهی در خاتمه برخی از اقدامات انجام شده توسط سازمان آموزش فناوری اطلاعات در راستای محورهای فوق را به شرح زیر برشمرد:

- ۱- تدوین منشور شبکه ملی یادگیری الکترونیکی با همکاری دانشگاه تهران؛
- ۲- تدوین الزامات و چارچوب های تولید محتوای الکترونیکی (آموزشی) با همکاری دانشگاه صنعتی شریف؛
- ۳- تدوین طرح جامع اتصالات وزارت آموزش و پرورش به شبکه ملی اطلاعات-شبکه مدارس (رشد)؛
- ۴- تدوین طرح جامع و نقشه راه استقرار شبکه ملی یادگیری الکترونیکی؛
- ۵- تدوین طرح و معماری ایجاد شبکه ملی مهارت؛
- ۶- حمایت از اتصال کلیه مدارس کشور و نقاط آموزشی و اداری وزارت آموزش و پرورش به شبکه ملی اطلاعات با همکاری وزارت آموزش و پرورش؛
- ۷- حمایت از اتصال مراکز دانشگاهی و پژوهشی کشور به شبکه اینترنت با همکاری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری؛
- ۸- حمایت از اتصال کلیه ادارات کل، مراکز و آموزشگاه های آزاد و دولتی سازمان آموزش فنی و حرفه ای به شبکه ملی اطلاعات؛
- ۹- حمایت از هوشمند سازی و تجهیز مدارس کشور به آزمایشگاه فناوری اطلاعات؛
- ۱۰- حمایت از توسعه و ارتقای مرکز داده آموزشی وزارت آموزش و پرورش بر بستر شبکه ملی اطلاعات؛
- ۱۱- حمایت از ایجاد آزمایشگاه فناوری های نو در یادگیری الکترونیکی در جهت ارزیابی محتوا؛

۱۲- حمایت از ایجاد و توسعه مرکز داده های سازمان آموزش فنی و حرفه ای (شبکه مهارت)؛

۱۳- حمایت از تولید و عرضه کلیه محتوا های آموزشی دروس تحصیلات عمومی وزارت آموزش و پرورش مطابق با استاندارد های تولید محتوی در شبکه ملی اطلاعات؛

۱۴- حمایت از تولید و انتشار محتواهای بین المللی برای اتحادیه کشورهای اسلامی به پنج زبان مختلف؛

۱۵- فاز یک ایجاد و راه اندازی پرتال جامع آموزشی و پژوهشی وزارت آموزش و پرورش به نام شبکه یکپارچه آموزشی مدارس (پیام)؛

۱۶- تدوین، ترجمه، و انتشار کتب در زمینه موضوعات مربوط به شبکه ملی یادگیری".

جلسه چهارم: یادگیری مادام العمر و رسانه ها

مدیر جلسه: آقای دکتر رضا براتی، مدیرکل دفتر ریاست و روابط عمومی سازمان آموزش فنی و حرفه ای

امور مطبوعاتی و اطلاع رسانی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، آقای حسن محرابی (معاون اداره کل مطبوعاتی و خبرگزاری های داخلی)

آقای محرابی در زمینه فعالیت وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در حوزه آموزش اظهار داشت: "وظیفه این وزارت در زمینه آموزش، با وزارت خانه های متولی آموزش متفاوت است. وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در زمینه گسترش آموزش، به موسساتی که در نظر دارند فعالیت آموزشی ارائه دهند، مجوز اعطا می کند." وی در ادامه، نقش رسانه ها از جمله امور مطبوعاتی و اطلاع رسانی را در زمینه یادگیری مادام العمر بسیار مهم عنوان کرد و اظهار داشت: "گام اول در این راستا، تبیین موضوع یادگیری مادام العمر برای اصحاب رسانه ها است تا اهمیت آن مشخص گردد و بتوانند بحث یادگیری مادام العمر را ترویج کنند."

جلسه پنجم: یادگیری مادام العمر در انجمن های علمی تخصصی و نهادهای مربوط به گروه ها و موضوعات در اولویت

مدیر جلسه: خانم دکتر محب حسینی، مدیرگروه آموزش کمیسیون ملی یونسکو

۱- انجمن های علمی ایران، آقای دکتر مرتضی براری (دبیر کمیسیون انجمن های علمی ایران)

آقای دکتر براری در زمینه نقش انجمن های علمی در خصوص یادگیری مادام العمر ابتدا به تعدد انجمن های علمی و اساتید فعال در آن ها اشاره کرد و سپس افزود: "انجمن های علمی، سازمان های مردم نهادند که با رویکرد حل نیازهای کشور، در حوزه ترویج علم فعالیت می کنند. نقش انجمن ها در نقشه جامع علمی کشور، شامل موارد زیر است: ۱-

مرجعیت علمی، ۲- مدیریت علمی. براین اساس انجمن های علمی، به عنوان یک جامعه علمی بزرگ کشور، سالانه با برگزاری همایش های متعدد ملی و بین المللی، انتشار و چاپ مجلات علمی- پژوهشی و علمی- ترویجی، و برگزاری سخنرانی های متعدد علمی در حوزه های مختلف، به میزان قابل توجهی در جهت افزایش و به روزرسانی دانش عمومی تلاش می کنند و به عنوان یک مرجع علمی، در جهت مدیریت علمی کشور گام بر می دارند. گروه مخاطب این انجمن ها شامل دانشجویان و فارغ التحصیلان دانشگاه ها هستند که نیازمند دریافت آموزش بیشترند و نیز عموم مردمی که نتوانسته اند به امکانات آموزش عالی دست یابند. بر این اساس، این انجمن ها سالانه کارگاه های متعدد آموزشی برای اطلاع رسانی در زمینه های مختلف برگزار می کنند. در کشور ما سازمان یادگیرنده وجود ندارد و این یکی از چالش های توسعه یادگیری مادام العمر می باشد. همه می دانیم که صنایع با فناوری رشد نمی کند و نیازمند یک زمینه اطلاعاتی است."

۲- مرکز امور زنان و خانواده نهاد ریاست جمهوری، خانم رابعه امامی رضوی (مدیر آموزش)

خانم رضوی در گزارش خود اظهار داشت: "یکی از وظایف مرکز امور زنان، ارتقای سطح تحصیل و اشتغال زنان در کشور است. این مرکز بر اساس ماده ۲۳۰ برنامه توسعه پنجم، برنامه های خاصی را در زمینه یادگیری مادام العمر اجرا کرده و در دست اجرا دارد که مهمترین آن ها موارد زیر را در بر می گیرد:

۱- اجرای طرح کلینیک سلامت با همکاری وزارت بهداشت در زمینه آموزش زوج های جوان؛

۲- همکاری با وزارت کشور در زمینه آموزش زنان سرپرست خانوار، ارتقای امنیت اجتماعی و ساماندهی زنان آسیب پذیر؛

۳- حمایت از زنان بی سرپرست و بد سرپرست از طریق سازمان بهزیستی؛

۴- آموزش زنان زندانی با همکاری زندان ها؛

۵- ارائه مشاوره برای جلوگیری از طلاق با همکاری قوه قضائیه؛

۶- ایجاد مرکزی برای رصد و پایش وضعیت زنان با همکاری وزارت کشور به منظور سیاستگذاری در زمینه مسائل فرهنگی زنان؛

۷- همکاری با سازمان نهضت سوادآموزی برای آموزش زنان بی سواد؛

۸- آموزش خانواده برای سربازان مجرد و متاهل (این برنامه از طریق اداره کل آموزش های شهر تهران اجرا شد)؛

۹- آموزش کارگران زن با همکاری وزارت نیرو."

۳- پژوهشکده سوانح طبیعی، آقای مهندس بهمن احمدی توانا (مدیر آموزش های کوتاه مدت)

آقای مهندس توانا مهمترین وظایف پژوهشکده در راستای یادگیری مادام العمر را به شرح زیر برشمرد:

۱- تشکیل دوره ها و کارگاه های آموزشی در ارتباط با مقابله با سوانح و بلایا با سازمان های مربوطه و ترویج استفاده از تکنولوژی و دست آوردهای علمی جهانی به منظور کاهش اثرات و بلایا. در این دوره ها، بهترین و جدید ترین راهکارهای ارائه شده در سطح دنیا به طور روزآمد در اختیار شرکت کنندگان قرار می گیرد

۲- تشکیل کنفرانس ها، همایش ها، سمینارها، و نمایشگاه های ملی و بین المللی در رابطه با سوانح طبیعی به منظور

تبادل افکار، استفاده از بهترین و روزآمدترین تجارب و برقراری ارتباط با سایر مراجع علمی مرتبط."

وی سپس اظهار داشت: "پژوهشکده سوانح طبیعی فعالیت های آموزشی خود را از طریق دو بخش زیر پیگیری می کند:

۱- مرکز آموزش عالی سوانح طبیعی (این مرکز در مقاطع تحصیلی کاردانی، کارشناسی و کارشناسی حرفه ای دانشجو

می پذیرد)؛

۲- بخش مدیریت آموزش های کوتاه مدت.

از مهمترین دوره هایی که در ارتباط با یادگیری مادام العمر توسط بخش مدیریت آموزش های کوتاه مدت برگزار می

شود، می توان به موارد زیر اشاره کرد:

۱- دوره های آموزشی ارتقای شغلی؛

۲- دوره های آموزشی عمومی برای تمامی اقشار جامعه، به جهت آمادگی و پیشگیری در مقابله با سوانح و بلایا؛

۳- دوره های بازآموزی در حوزه پیشگیری و مقابله با سوانح؛

۴- دوره های آموزشی مدیریت بحران، ریسک و سوانح ویژه مدیران، و کارشناسان سازمان های ذیربط."

د: جلسه اختتامی

پس از ارائه گزارش اعضای شرکت کننده در کارگاه، خانم دکتر محب حسینی مدیر بخش آموزش کمیسیون ملی یونسکو، مباحث مطروحه از طرف اعضای کمیته علمی کارگاه و گزارشات ارائه شده توسط نمایندگان وزارتخانه ها و نهادهای مرتبط با آموزش در کشور را در قالب توصیه نامه ای تهیه و تنظیم کرد که به شرح زیر در جلسه قرائت شد:

توصیه های تهران: ظرفیت سازی و ارتقای یادگیری مادام العمر در ایران

ایجاد جوامع یادگیرنده و دانش بنیاد، زیر بنای اصلی توسعه پایدار انسانی در قرن بیست و یکم محسوب می شود. تحقق این امر، مستلزم شناخت چالش ها، تعیین ظرفیت ها، تدوین سیاست ها و ایجاد سازوکارهای لازم نظارت، ارزیابی و اعتبار بخشی است. در این میان، توسعه ظرفیت های مربوط به یادگیری مادام العمر، اقدامی ضروری به شمار می رود. بر این اساس، شرکت کنندگان در دومین کارگاه یادگیری مادام العمر، تحت عنوان یادگیری مادام العمر در ایران: چالش ها، دستاوردها و چشم انداز آینده که در تاریخ ۲۱ مهر ماه ۱۳۹۲، در سازمان آموزش فنی و حرفه ای در تهران، برگزار شد:

با آگاهی از ضرورت دگرگون سازی نظام های آموزشی کشور به سوی تحقق یادگیری مادام العمر با کیفیت برای همه؛ با یادآوری مسئولیت دولت ها و نهادهای قانونگذاری برای آماده سازی کودکان، جوانان و بزرگسالان برای زندگی در یک جهان دگرگون شونده؛

با توجه به اینکه یادگیری مادام العمر مهمترین ابزار پاسخگوئی به چالش های جهان کنونی و آینده و تحقق هدف های توسعه پایدار انسانی است؛

با تاکید بر اینکه هر گونه سیاستگذاری در زمینه یادگیری مادام العمر باید با توجه به ساختارهای فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و حقوقی صورت پذیرد؛

با تاکید بر توصیه های تهران در زمینه تقویت نقش مجالس در ارتقای یادگیری مادام العمر تصویب شده در کارگاه قانونگذاری برای ارتقای یادگیری مادام العمر برای نمایندگان مجلس های کشورهای جنوب و غرب آسیای عضو مجمع نمایندگان مجالس آسیا و اقیانوسیه در زمینه آموزش (تهران، ۱۳۹۱)؛

با توجه به پیشنهادهای راهبردهای پیگیری کارگاه آموزشی ملی مفاهیم و نظام های جدید یادگیری مادام العمر (تهران، ۱۳۹۱)؛

توصیه های زیر برای ظرفیت سازی کشور در زمینه یادگیری مادام العمر را پیشنهاد می کنند:

الف - سیاستگذاری

- اتخاذ سیاست ها و قوانین لازم بر اساس رویکردهای بخشی، بین بخشی و فرا بخشی در زمینه گسترش نگرش یادگیری مادام العمر در کشور

- بازنگری مداوم سیاست‌ها و برنامه‌ریزی‌های آموزشی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی به منظور انطباق با تحولات جدید و ضرورت‌های قرن بیست و یکم
- تعیین سازوکارهای لازم اجرایی به منظور نظارت مداوم بر پیشبرد تحقق نظام مند و جامع یادگیری مادام‌العمر در کشور
- اتخاذ سیاست‌های لازم جهت ایجاد هماهنگی لازم بین نظام آموزش مهارتی، نظام صلاحیت حرفه‌ای و نظام شرایط احراز اشتغال
- تدوین یک سند راهبردی جامع در زمینه یادگیری مادام‌العمر

ب- بودجه و تامین اعتبار

- تخصیص بودجه لازم برای ارتقای یادگیری مادام‌العمر در کشور از بودجه مصوب توسعه منابع انسانی و نیز از بودجه مصوب حوزه آموزش
- تشویق، و ایجاد انگیزه جهت یافتن منابع تامين اعتبار جديد نظير بخش خصوصي، سازمانهای غير دولتي، جوامع و افراد حقيقي برای ترویج و ارتقای یادگیری مادام‌العمر

ج- اعتبار سنجی و ارزش گذاری

- اجرای طرحهای نیازسنجی آموزشی به منظور جهت‌دهی به آموزش در راستای یادگیری مادام‌العمر
- توسعه و اصلاح ساختارها و سازوکارهای اعتبارسنجی و ارزش‌گذاری در راستای به رسمیت شناختن نتایج و مدارک همه اشکال یادگیری (رسمی و غیر رسمی)
- تدوین شاخص‌های لازم جهت استانداردسازی مقولات مختلف مربوط به یادگیری مادام‌العمر در کشور

د- تشکیل ساختارهای نهادی

- ایجاد دبیرخانه، شبکه ملی و پایگاه اطلاعاتی در زمینه یادگیری مادام‌العمر در ایران
- تشکیل کمیته ملی یادگیری مادام‌العمر جمهوری اسلامی ایران توسط کمیسیون ملی یونسکو در ایران
- تشکیل کارگروه ویژه بین‌بخشی و بین‌نهادی در زمینه یادگیری مادام‌العمر با مشارکت نهادهای ذیربط
- تشکیل واحدهای مربوط به یادگیری مادام‌العمر در نهادهای ذیربط
- فراهم ساختن امکانات و ظرفیت‌های لازم جهت تسهیل یادگیری موثر در محیط کار و فراهم ساختن امکانات لازم برای آموزش مداوم کارکنان در همه بخش‌ها
- ظرفیت‌سازی برای مستندسازی آموخته‌های افراد به طور مداوم در سراسر زندگی

ه- ICT و یادگیری مادام العمر

- ایجاد و گسترش امکانات مربوط به ICT
- طراحی برنامه های آموزش مجازی یادگیری مادام العمر با توجه به در نظر گرفتن نسل دیجیتال
- شبکه سازی در حوزه های مختلف یادگیری مادام العمر
- طراحی بخش مربوط به یادگیری مادام العمر در پایگاههای اطلاعاتی نهادهای ذیربط

و- اطلاع رسانی و جلب مشارکت اجتماعی

- ارتقای آگاهی عمومی در باره اهمیت و ضرورت یادگیری مادام العمر از طریق ترویج گفتگو بین عاملان متفاوت اجتماعی و نیز رسانه ها و صدا و سیما
- انجام اقدامات لازم جهت تبیین اهمیت و ضرورت یادگیری مادام العمر برای مدیران و کارشناسان رسانه ها و صدا و سیما
- به کارگیری عاملان جدید مربوط به یادگیری مادام العمر در کشور نظیر شهرداریها، کتابخانه ها، انجمنهای علمی و مردمی، اتحادیه ها و اصناف
- فعال کردن شهرداریهای کشور برای بسترسازی مناسب جهت ایجاد شهرهای یادگیرنده

ز- یادگیری مادام العمر و اقشار و گروههای ویژه

- ایجاد انگیزه های مناسب برای ادامه یادگیری در اقشار کم سواد
- توجه به نقش و علائق دانش آموزان و جوانان و جلب مشارکت آنان در فرآیند یادگیری
- توجه به نقش معلمان و توانمندسازی آنان در فرآیند یادگیری
- برنامه ریزی ویژه برای گروههای بازمانده از آموزش نظیر کودکان کار، همچنین مهاجرین، پناهندگان و اقلیتهای قومی و مذهبی در توسعه یادگیری مادام العمر در کشور
- توجه ویژه به نقش و جایگاه زنان در طراحی فعالیتهای مربوط به یادگیری مادام العمر

ح- همکاریهای بین بخشی و بین نهادی

- پیگیری طرحها و برنامه های اجرایی مربوط به یادگیری مادام العمر برای همگرایی و هم افزایی بین دولت، بخش خصوصی، افراد و خانواده ها
- انجام اقدامات لازم جهت ایجاد انطباق و همگرایی لازم در حوزه ها و بخش های رسمی و غیر رسمی در راستای گسترش یادگیری مادام العمر

ضمائم

یادگیری مادام العمر در ایران: چالش‌ها، دستاوردها و چشم انداز آینده
سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای، تهران، ۲۱ مهرماه ۱۳۹۲

مقدمه:

یادگیری مادام العمر، ابزار اصلی تحقق اهداف توسعه پایدار و ایجاد جامع دانش بنیاد محسوب می شود. در قرن معاصر که برخی آن را "قرن یادگیری" نامیده اند، تنها جوامعی می توانند به موفقیت و تکامل فردی و اجتماعی نائل شوند که اعضای آنها به طور پیوسته و مداوم در حال یادگیری باشند. بر این اساس، در راستای طرح ظرفیت سازی جمهوری اسلامی ایران در زمینه یادگیری مادام العمر، کمیسیون ملی یونسکو در ایران و سازمان آموزش فنی و حرفه ای در نظر دارند دومین کارگاه ملی را تحت عنوان "یادگیری مادام العمر در ایران: چالشها، دستاوردها و چشم انداز آینده"، با حمایت یونسکو و وزارت‌های: آموزش و پرورش، علوم، تحقیقات و فناوری، تعاون، کار و رفاه اجتماعی و نهادهای علمی-تخصصی مانند انجمن آموزش عالی ایران در تاریخ ۲۱ مهرماه ۱۳۹۲ در محل سازمان آموزش فنی و حرفه ای در تهران برگزار نمایند.

لازم به ذکر است در اولین کارگاه آموزشی که تحت عنوان مفاهیم و نظام های جدید در زمینه یادگیری مادام العمر با همکاری موسسه یادگیری مادام العمر یونسکو در آلمان در تاریخ ۲۶-۲۳ بهمن ماه ۱۳۹۱ در تهران (هتل هویزه) برگزار گردید، بحث های مهمی در زمینه یادگیری مادام العمر با محوریت موضوعات زیر ارائه گردید: بررسی مفهوم یادگیری مادام العمر، ارزیابی نیاز های اجتماعی- اقتصادی، سیاسی و فرهنگی برای کسب قابلیت های اصلی شهروندی، ظرفیت سازی نظام های آموزشی کشور، مولفه های اصلی نظام یادگیری مادام العمر از آموزش فراگیر و یادگیری از سطح پایه تا آموزش عالی، بازنگری جوامع یادگیری و خانواده ها، یادگیری اثربخش در محیط های کاری، استفاده وسیع تر از فناوری اطلاعات برای یادگیری، اعتبار سنجی مدارک اشکال مختلف یادگیری و شرایط اساسی برای تقویت نظام یادگیری مادام العمر.

بر اساس بحث های ارائه شده توسط شرکت کنندگان، سخنرانان کلیدی و بحث های آزاد در کارگاه و توصیه های پایانی اعضای کمیته علمی مقرر شد تا کمیته پیگیری نتایج و دستاوردهای کارگاه فعال شود و در درون هر کدام از وزارتخانه ها و نهادها فردی مسئول پیگیری یادگیری مادام العمر معرفی گردد. نهایتاً با توافق اعضای کمیته علمی و نهادهای برگزارکننده قرار شد دومین کارگاه با تمرکز بر ارزیابی وضعیت موجود یادگیری مادام العمر در کشور به منظور شناخت چالش ها و طراحی سازو کارهای لازم برای رفع آنها برگزار شود.

اهداف کارگاه

هدف اصلی این کارگاه، تقویت ظرفیت سیاست گذاران ارشد و پژوهشگران عرصه سیاست گذاری در سطح ملی به منظور تدوین و اجرای سیاست ها و راهبرد های نوآرانه برای تقویت نظام یادگیری مادام العمر و تحقق یادگیری مادام العمر برای همگان است. کارگاه کنونی با هدف ظرفیت سازی مستمر و مداوم برای سیاست گذاران و کارشناسان، مستند سازی و توزیع دستاوردهای کارگاه اول، و فراهم سازی سازوکارهای ایجاد یک دبیرخانه ملی دائمی برای ارتقای یادگیری مادام العمر در ایران، و همکاری مستمر بین یونسکو و وزارت خانه های ایران و مقامات عالی رتبه کشوری تشکیل خواهد شد.

مهمترین اهداف ویژه کارگاه به شرح زیر است:

۱. شناخت راهبرد ها، سیاست ها و برنامه های عملیاتی طراحی شده نهادهای ذیربط در راستای اهداف یادگیری مادام العمر
۲. ارزیابی وضعیت یادگیری مادام العمر و پیشبرد جنبه های مختلف آن در کشور
۳. آسیب شناسی آموزش های رسمی و غیر رسمی در زمینه یادگیری مادام العمر
۴. به اشتراک گذاردن تجارب دستگاه های اجرایی و برنامه های موفق قیت آمیز و تولید افکار و اندیشه های نو برای تدوین و اجرای سند راهبردی جامع ملی در زمینه یادگیری مادام العمر؛
۵. آگاهی از مسائل و مشکلات نهادهای مرتبط برای عملیاتی سازی برنامه های جدید مورد نظر در زمینه یادگیری مادام العمر؛
۶. بررسی تشکیل کارگروه هایی از برنامه ریزان و پژوهشگران در دستگاه های اجرایی به منظور ارتقای سیاست گذاری و پژوهش بر اساس یافته های تجربه مدار و مستند با هدف تقویت یادگیری مادام العمر برای همگان؛
۷. تبادل نظر درباره نظام مطلوب یادگیری مادام العمر در جمهوری اسلامی ایران متناسب با کارکردها و ساختارهای اجرائی نهادهای ذیربط؛
۸. تعیین جهت گیریهای لازم در نهادهای ذیربط در پرورش شهروندان یادگیرنده مادام العمر.

به منظور تحقق اهداف مذکور، و با توجه به توصیه های کمیته علمی کارگاه، برنامه کارگاه عمدتاً با رویکردی کاربردی مبتنی بر تجارب و شواهد عینی طراحی می گردد.

نتایج مورد انتظار:

- ۱- تقویت همکاری بین بخشی و بین رشته ای در زمینه یادگیری مادام العمر در کشور؛

۲- شناخت برنامه های آینده دستگاههای اجرایی با توجه به ابعاد یادگیری مادام العمر و محورهای برنامه های قابل پیش بینی (با توجه به اسناد قانونی بالادستی، وضعیت موجود دستگاه، منابع و ظرفیت های درونی آن)؛

۳- امکان سنجی ایجاد یک شبکه ملی و پایگاه اطلاعاتی در زمینه یادگیری مادام العمر؛

۴- امکان سنجی تدوین یک سند راهبردی جامع در زمینه یادگیری مادام العمر؛

۵- تهیه گزارشی مستند از سیاستها، راهبردها و طرحهای اجرایی نهادهای ذیربط در زمینه یادگیری مادام العمر؛

۶- تدوین توصیه نامه مربوط به وضعیت یادگیری مادام العمر در ایران: چالشها، دستاوردها و چشم انداز آینده جهت ارائه به نهادهای سیاست گذاری و اجرایی.

شرکت کنندگان

کلیه افرادی که در اولین کارگاه: کارگاه ملی مفاهیم و نظامهای جدید در زمینه یادگیری مادام العمر که در تاریخ ۲۶-۲۳ بهمن ماه ۱۳۹۱ در تهران تشکیل گردید، شرکت کرده اند. این افراد شامل نمایندگان از نهادهای ذیربط و متخصصان و کارشناسان به شرح زیر بوده اند:

- سیاست گذاران از وزارت آموزش و پرورش، آموزش عالی، بهداشت، کار و دیگر دستگاه هایی که به طور مستقیم مسئولیت آموزش و توسعه نیروی انسانی را بر عهده دارند.

- مجلس شورای اسلامی، مرکز امور زنان نهاد ریاست جمهوری، شهرداری ها

- پژوهشگران و مدیران ارشد در حوزه سیاست گذاری آموزشی

- کارشناسان سازمان های آموزشی غیر دولتی مانند انجمن های علمی ایران

- خبرنگاران و روزنامه نگاران مرتبط با آموزش از رسانه ها و صدا و سیما

روش شناسی

این کارگاه به شکل تعاملی و مشارکتی سازماندهی خواهد شد که شامل ارائه تجارب شرکت کنندگان از دستگاه اجرایی خود، جلسات سخنرانی و بحث و تبادل نظر در ابعاد و محورهای چندگانه یادگیری مادام العمر از قبیل: سیاستها و برنامه های عملیاتی طرح شده در زمینه یادگیری مادام العمر، چگونگی تلفیق مولفه های مختلف یادگیری مادام العمر در برنامه ها و طرح های نهادها، چارچوب های مربوط به انطباق یادگیری مادام العمر در نظامهای آموزشی رسمی و غیر رسمی، طراحی و اثربخشی برنامه های یادگیری مادام العمر در محیط های کاری، کاربرد ICT در فرآیندهای یادگیری در نهادهای ذیربط، اعتبار سنجی و ارزش گذاری همه اشکال یادگیری در نهادها و چشم انداز آینده یادگیری مادام العمر در جمهوری اسلامی ایران خواهد بود

ضمیمه ۲: برنامه کار کارگاه

یادگیری مادام العمر در ایران : چالش‌ها ، دستاوردها و چشم انداز آینده
سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای، تهران، ۲۱ مهرماه ۱۳۹۲

۹:۰۰- ۸:۴۵	ثبت نام شرکت کنندگان
۹:۰۰- ۹:۱۵ ۹:۱۵-۹:۳۰ ۹:۳۰- ۹:۴۵ ۹:۴۵-۱۰:۰۰	مراسم افتتاحیه و سخنرانی ها تلاوت آیاتی از کلام الله مجید و پخش سرود جمهوری اسلامی ایران آقای دکتر کوروش پرند ، معاون وزیر و رئیس سازمان آموزش فنی و حرفه ای آقای دکتر محمد رضا سعید آبادی ، دبیر کل کمیسیون ملی یونسکو آقای هیراناند پورکیت رئیس دفتر منطقه ای یونسکو در تهران
۱۰:۰۰- ۱۰:۲۰	پذیرائی
۱۰:۲۰- ۱۰:۳۰	معرفی برنامه و توضیحات کلیدی معرفی اهداف ، محورها و برنامه کار کارگاه در چارچوب اجرای طرح ظرفیت سازی جمهوری اسلامی ایران در زمینه یادگیری مادام العمر با همکاری موسسه یادگیری مادام العمر یونسکو خانم دکتر محب حسینی ، مدیر بخش آموزش کمیسیون ملی یونسکو و هماهنگ کننده ملی طرح
۱۰:۳۰- ۱۰:۴۰	جلسات کاری : بخش اول: دیدگاههای اعضای کمیته علمی در مورد وضعیت یادگیری مادام العمر در کشور: چالشها و دستاوردها مدیر جلسه : آقای دکتر مهر عزیزاده استاد دانشگاه شهید چمران اهواز و معاون پژوهش و برنامه ریزی سازمان آموزش فنی و حرفه ای
۱۰:۴۰-۱۰:۵۰	جایگاه یادگیری مادام العمر در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و برنامه درسی ملی آقای مهندس نوید ، دبیرکل شورای عالی آموزش و پرورش
۱۰:۵۰-۱۱:۰۰	ارزیابی جایگاه یادگیری مادام العمر در برنامه پنجم توسعه کشور دکتر بدالله مهر عزیزاده ، عضو هیئت علمی دانشگاه شهید چمران اهواز
۱۱:۰۰-۱۱:۱۰	ضرورت شبکه سازی در یادگیری مادام العمر در کشور آقای دکتر علی اکبر جلالی ، عضو هیئت علمی دانشگاه علم و صنعت ایران
۱۱:۱۰-۱۱:۲۰	آسیب شناسی آموزشهای رسمی پیش از آموزش عالی در جهت گیری به سوی پرورش یادگیرندگان مادام العمر آقای دکتر ابوالفضل سعیدی ، عضو هیئت علمی پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش

۱۱:۲۰-۱۱:۳۰	توسعه یادگیری مادام العمر در محیط کار آقای دکتر مسعود شفیعی ، استاد دانشگاه امیر کبیر
۱۱:۳۰-۱۱:۴۰	ارزیابی نظام صلاحیت حرفه ای در ارتباط با یادگیری مادام العمر در ایران آقای دکتر ابراهیم صالحی عمران ، استاد دانشگاه مازندران
۱۲:۰۰- ۱۱:۴۰	جمع بندی مدیر جلسه
۱۲:۰۰-۱۳:۳۰	نماز و نهار
	جلسات کاری : بخش دوم: گزارش سازمانها و نهادها در زمینه یادگیری مادام العمر جلسه اول - یادگیری مادام العمر در نهادهای متولی آموزش کشور مدیر جلسه : آقای دکتر ابوالفضل سعیدی ، عضو هیئت علمی پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش
۱۳:۳۰-۱۳:۴۰	۱- وزارت آموزش و پرورش
۱۳:۴۰- ۱۳:۵۰	سازمان نهضت سوادآموزی ، آقای محمد مهدی زاده معاون آموزشی
۱۳:۵۰- ۱۴:۰۰	شورای عالی آموزش و پرورش ، آقای مجید رعنائی ، رئیس گروه ارزشیابی
۱۴:۰۰- ۱۴:۱۰	آموزش ابتدائی ، آقای مرتضی شکوهی ، معاون
۱۴:۱۰- ۱۴:۲۰	آموزش متوسطه ، آقای رحیم آصفی املشی ، معاون
۱۴:۲۰- ۱۴:۳۰	سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی ، خانم طیبه حمزه بیگی ، کارشناس ارشد
۱۴:۳۰- ۱۴:۴۰	اداره آموزش نیروی انسانی ، آقای مجید عابدی ، رئیس اداره
۱۴:۴۰- ۱۴:۵۰	مرکز استعدادهای درخشان ، خانم طاهره آقا میری ، مدیر پرورشی و تربیت بدنی
۱۴:۵۰- ۱۵:۰۰	مرکز آموزش استثنائی ، آقای علی اسلامبولچی ، کارشناس آموزش
	دانشگاه تربیت دبیر شهید رجائی ، آقای دکتر علی پورکمالی ، رئیس مرکز برنامه ریزی درسی
	ادامه جلسه اول - یادگیری مادام العمر در نهادهای متولی آموزش کشور مدیر جلسه : آقای دکتر یدالله مهر علیزاده ، استاد دانشگاه شهید چمران اهواز
۱۵:۰۰- ۱۵:۱۰	۲- وزارت علوم ، تحقیقات و فناوری
۱۵:۲۰-۱۵:۱۰	معاونت آموزشی وزارت علوم ، آقای دکتر علیرضا مرادی ، کارشناس مسئول برنامه ریزی آموزش عالی
۱۵:۲۰- ۱۵:۴۰	۳- وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی
	دانشگاه علوم پزشکی تهران ، کرسی یونسکو در زمینه آموزش سلامت ، خانم دکتر کتایون بیداد ، دبیر اجرایی کرسی
	جمع بندی مدیران جلسه
۱۵:۴۰- ۱۶:۰۰	پذیرائی
	جلسه دوم : یادگیری مادام العمر در نهادهای متولی اشتغال کشور مدیر جلسه : آقای دکتر ابراهیم صالحی عمران ، استاد دانشگاه مازندران
۱۶:۰۰- ۱۶:۱۰	۱- سازمان آموزش فنی و حرفه ای ، آقای مهندس سید علی موسوی ، مدیر کل دفتر آموزش روستائی
۱۶:۱۰- ۱۶:۲۰	۲- معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری ، آقای محمدجواد محسنی نیا ، معاون امورآموزشی و فرهنگی

۱۶:۲۰ - ۱۶:۳۰	جمع بندی مدیر جلسه
۱۶:۳۰ - ۱۶:۴۰	جلسه سوم : یادگیری مادام العمر و فناوری اطلاعات در ایران مدیر جلسه: آقای دکتر علی اکبر جلالی ، استاد دانشگاه علم و صنعت سازمان فناوری اطلاعات ایران ، آقای علی شکوهی بیدهندی ، رئیس اداره هماهنگی عملیات طرحهای اجرائی
۱۶:۴۰ - ۱۶:۵۰	جمع بندی مدیر جلسه
۱۶:۵۰ - ۱۷:۰۰	جلسه چهارم : یادگیری مادام العمر و رسانه ها مدیر جلسه: آقای دکتر رضا براتی ، سازمان آموزش فنی و حرفه ای امور مطبوعاتی و اطلاع رسانی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ، آقای حسن محرابی ، معاون اداره کل مطبوعات و خبرگزاریهای داخلی
۱۷:۰۰ - ۱۷:۱۰	جمع بندی مدیر جلسه
۱۷:۱۰ - ۱۷:۲۰	جلسه پنجم : یادگیری مادام العمر در انجمنهای علمی تخصصی و نهادهای مربوط به گروهها و موضوعات در اولویت مدیر جلسه : آقای دکتر محمد رضا آهنچیان ، استاد دانشگاه فردوسی مشهد
۱۷:۲۰ - ۱۷:۳۰	۱- انجمنهای علمی ایران ، آقای دکتر مرتضی براری ، دبیر کمیسیون انجمنهای علمی ایران
۱۷:۳۰ - ۱۷:۴۰	۲- مرکز امور زنان و خانواده نهاد ریاست جمهوری ، خانم رابعه امامی رضوی ، مدیر آموزش
۱۷:۴۰ - ۱۷:۵۰	۳- پژوهشکده سوانح طبیعی ، آقای مهندس بهمن احمدی توانا ، مدیرآموزشهای کوتاه مدت جمع بندی مدیر جلسه
۱۷:۵۰ - ۱۸:۰۰	جلسه اختتامیه : جمع بندی مباحث ، قرائت توصیه های پایانی کارگاه و ارائه گواهینامه های شرکت کنندگان خانم دکتر محب حسینی ، مدیر بخش آموزش کمیسیون ملی یونسکو

ضمیمه ۳: فهرست اعضای کمیته علمی کارگاه (به ترتیب حروف الفبا)

- ۱- آقای دکتر کورش پرند، معاون وزیر و رئیس سازمان آموزش فنی و حرفه ای
- ۲- آقای دکتر جعفر توفیقی، استاد دانشگاه تربیت مدرس
- ۳- آقای دکتر علی اکبر جلالی، استاد دانشگاه علم و صنعت
- ۴- آقای دکتر محمد رضا سعید آبادی، دبیرکل کمیسیون ملی یونسکو
- ۵- آقای دکتر ابوالفضل سعیدی، عضو هیئت علمی پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش
- ۶- آقای دکتر مسعود شفیعی، استاد دانشگاه امیرکبیر
- ۷- آقای دکتر ابراهیم صالحی عمران، استاد دانشگاه مازندران
- ۸- خانم دکتر محدثه محب حسینی، مدیر بخش آموزش کمیسیون ملی یونسکو
- ۹- آقای دکتر یدالله مهرعلیزاده، استاد دانشگاه شهید چمران اهواز و معاون پژوهش و برنامه ریزی سازمان آموزش فنی و حرفه ای
- ۱۰- آقای مهندس مهدی نوید، دبیرکل شورای عالی آموزش و پرورش

ضمیمه ۴ : فهرست شرکت کنندگان در کارگاه

وزارت آموزش و پرورش

- ۱- آقای رحیم آصفی املشی، معاون دفتر آموزش متوسطه نظری
- ۲- آقای علی اسلامبولچی، کارشناس آموزش استثنائی
- ۳- خانم دریه افخمی، رئیس مجتمع تطبیقی بین المللی دختران
- ۴- آقای کیومرث جهانگردی، انجمن اولیاء و مربیان
- ۵- آقای دکتر محسن حسینی بیدخت، دانشگاه تربیت دبیر شهیدرجائی
- ۶- آقای مجید رعنائی، رئیس گروه ارزشیابی شورای عالی
- ۷- خانم مینو رحیمی، سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی
- ۸- آقای حیدر سهرابی، مشاور رئیس سازمان نهضت سوادآموزی
- ۹- خانم فاطمه سهرابی، کارشناس مرکز امور بین الملل و مدارس خارج از کشور وزارت آموزش و پرورش
- ۱۰- آقای مرتضی شکوهی، معاون آموزش ابتدائی
- ۱۱- خانم بیتا مهدی، رئیس گروه آموزش شورای عالی
- ۱۲- آقای محمد مهدی زاده، معاون آموزش سازمان نهضت سوادآموزی
- ۱۳- آقای مهدی رامجو منش، مدیر کل دفتر آموزش سازمان نهضت سوادآموزی

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

- ۱- خانم مریم اسدی راد، کارشناس مسئول آموزش
- ۲- آقای دکتر علیرضا مرادی، کارشناس مسئول برنامه ریزی آموزش عالی

وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی ، دانشگاه علوم پزشکی تهران ، کرسی یونسکو در زمینه آموزش

سلامت

خانم دکترکتایون بیداد، دبیر اجرایی کرسی

سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور

- ۱- آقای فرشید برهان آزاد، معاونت فنی و آموزشی مرکز تربیت مربی کرج
- ۲- آقای مهندس سید علی موسوی، مدیرکل دفتر امور آموزش

معاونت امور مطبوعاتی و اطلاع رسانی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
۲- آقای حسن محرابی، معاون اداره کل امور مطبوعات و خبرگزاری های داخلی

سازمان فناوری اطلاعات ایران

۱- خانم مهرانوش اهوازی، رئیس اداره اطلاعات و آمار دفتر برنامه ریزی و کنترل برنامه ها
۲- آقای علی شکوهی بیدهندی، رئیس اداره هماهنگی عملیات طرح های اجرائی

پژوهشکده سوانح طبیعی

آقای مهندس بهمن احمدی توانا، مدیر آموزش های کوتاه مدت

مرکز امور زنان و خانواده

خانم رابعه امامی رضوی، مدیر آموزش

انجمن های علمی

۱- آقای دکتر مرتضی براری، دبیر کمیسیون انجمن های علمی
۲- آقای مهندس محمود صانعی پور، رئیس کمیته علم و تکنولوژی دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام
۳- خانم فاطمه صادقیان، مسئول دایره بین الملل انجمن های علمی

دفتر منطقه ای یونسکو در تهران

خانم فاطمه ضرابی، کارشناس آموزش

کمیسیون ملی یونسکو

خانم پیمان پورهادی، کارشناس آموزش